

ÎN ACEST NUMĂR:

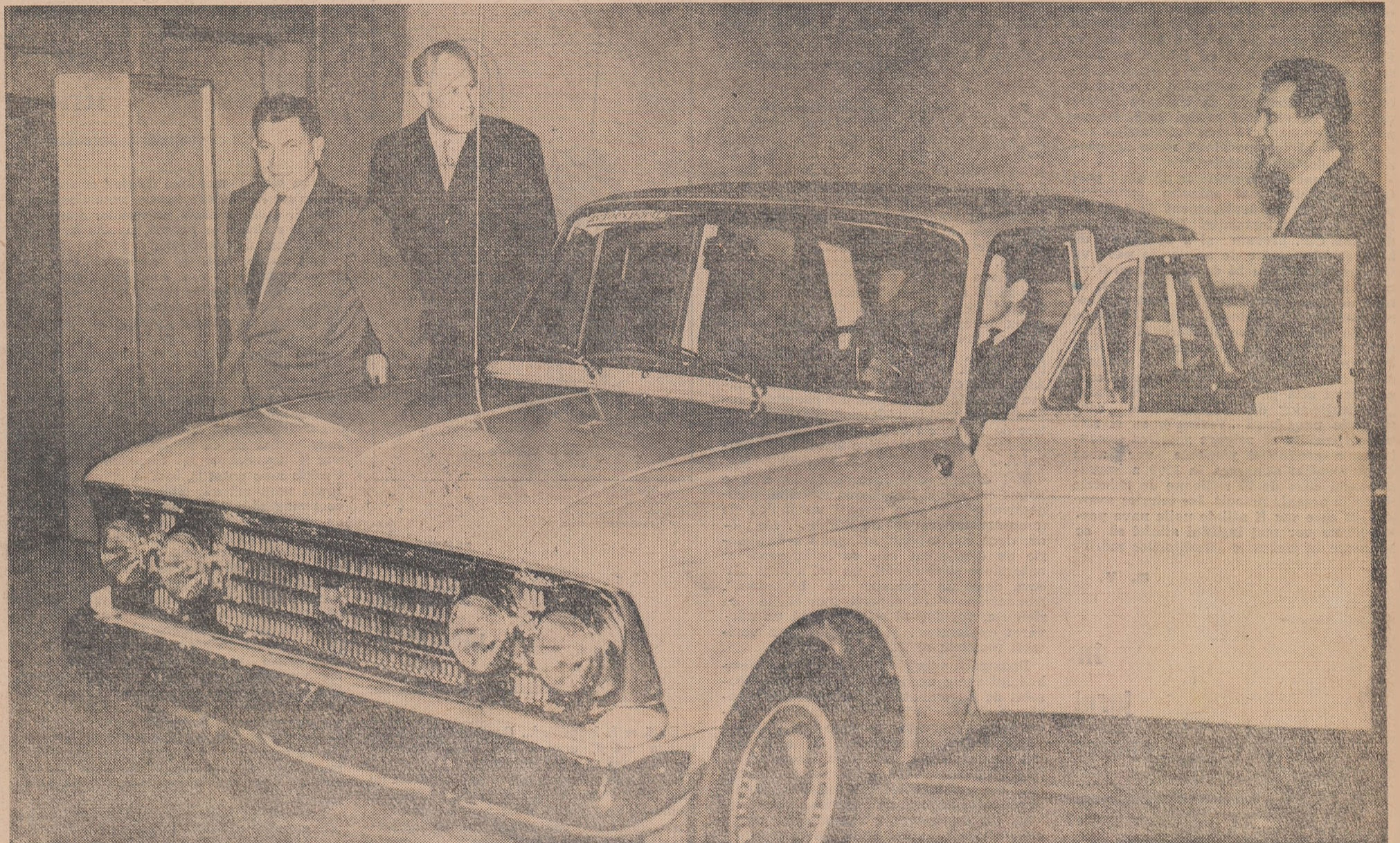
Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

Știința tălmăcește legendele

- Descifrînd mitologia...
- Elixirul vieții
- Sumerienii și... galvanotehnica

(pag. 6-7)

„Moskvici-408” — o nouă creație a Uzinei de automobile din Moscova

FANTEZIE SAU REALITATE?

Monștrii adîncurilor

(pag. 4)

DIN SUMAR:

EDITH PIAF

Debutul meu

(pag. 9)

ANUL XX

49

(1029)

4 decembrie 1964

12 pagini, 1 leu

memento

la
pescuit
fără
pescari

Ce este o navă pescărească-bază? O uriașă uzină plutitoare utilată după ultimul cuvânt al tehnicii moderne. Având un deplasament de 40.000 tone și o putere de 26.000 C.P. baza poate transporta la bordul ei 14 nave de pescuit. Într-o cursă (care poate să dureze până la 125 de zile) ea prelucurează circa 10.000 de tone de pește congelat, o mie de tone de făină de pește, zece milioane de cutii de conserve. Este un întreg oraș cu fabrici de conserve și făină, cu frigider, magazii, instituții sociale și de învățământ. O astfel de bază va fi construită în Uniunea Sovietică până la sfârșitul anului 1970. De pe ea vor fi comandate prin intermediul radioului și al teleaparaturii nave de pescuit complet automatizate.

Din planul constructorilor de nave pescărești sovietice mai spicim traulerele pescărești, cu un deplasament de 7.000 de tone. Comanda instalației Diesel-electrice de 6.400 C.P. precum și a aparaturii de bord și tehnologice de pe aceste nave va fi automatizată. În 24 de ore traulerul va produce 100.000 de cutii de conserve, 10 tone de pește congelat și o cantitate corespunzătoare de făină și untură de pește.

Flota destinată recepționării și prelucrării pe mare a scrumbiilor și a peștelui de fund va suferi, de asemenea, serioase modificări. Giganții oceanici, dintre care unii se și află pe cală (la șantierul naval „Admiralteiski” din Leningrad se construiește nava-bază „Vostok”), ca și alte măsuri menite să asigure sporirea necontenită a producției piscicole vor avea drept rezultat atingerea în 1970 a impresionantelor cifre de 70 milioane de chintale de pește oceanic pescuit. Iar tehnica avansată cu care vor fi utilate noile nave pescărești nu vor mai îngădui stihiei să se amestece în treburile „truditorilor mării”.

a. v.

în
jurul
operei

În presa sovietică se desfășoară, cu multă pasiune, o discuție în jurul operei ca gen muzical. La discuție participă nu numai specialiști ci, am spune, mai cu seamă nespecialiști care exprimă astfel poziția opiniei publice sovietice în această problemă.

Cei care-și spun cuvântul nu pun sub semnul întrebării însăși valabilitatea și viabilitatea operei. „Nu există nici o îndoielă — scrie, de pildă, în „Sovetskaia kultura” inginerul A. Savvateev — că opera nu numai că nu este condamnată dar fâgăduiește să se dezvolte și de aci înainte... Vremea noastră impune crearea unei opere care să solicite publicul, să cucerească sufragiile sale și să poată rivaliza cu cele mai bune lucrări din patrimoniul elasic”.

Care va fi, însă, viitorul operei?

G. Anisimov e de părere că valoarea multor opere vechi rezidă în frumusețea muzicii, înfinit superioară textului care i-a stat la bază. „În consecință — a afirmat el — multe opere ar trebui să fie acum studiate numai în institutele muzicale și nu prezentate pe scenă”. Un mare număr de cititori ai gazetei „Sovetskaia kultura” se ridică, însă, împotriva acestui punct de vedere. V. Eršov, din regiunea Kiev e chiar foarte tăios, scriind: „Cei care nu vor să vadă în operă decât ceea ce se întâmplă pe scenă în fața ochilor lor și nu vor să învețe să asculte acțiunea muzicală n-au nimic comun cu opera”. Iar A. Levenok din Trubcevs, regiunea Briansk, afirmă: „Nimeni nu are nimic împotriva progresului operei; în orice caz, însă, muzica trebuie să rămână pe primul plan”.

Alți cititori, ca P. Tum din Tuapse, recunoscând primatul muzicii, țin totuși să

sublinieze și importanța textului. Marii maestri din veacul trecut, amintește P. Tum, erau extrem de exigenți cu libretul, întrucât — cum adaugă tot el — „e greu să crezi o operă bună având la bază un text slab”.

E greu, se înțelege, de evocat într-o sumară trecere în revistă toate opiniile formulate sau a face previziuni asupra concluziilor la care se va ajunge dar un lucru e totuși cit se poate de evident de pe acum și anume: interesul pe care-l poartă operei atât profesioniștii cit și un public larg sînt cea mai bună garanție că genul are încă în U.R.S.S. un viitor lung și strălucit.

m. v.

tinerii
biologi

Ca să fii primit în Clubul tinerilor biologi, sau „KUBZ” cum i se mai spune, de pe lângă grădina zoologică din Moscova trebuie să îndeplinești câteva condiții. În primul rând să înveți bine la școală, după care ești întrebat despre cărțile de specialitate citite și ți se pun o serie de întrebări în legătură cu particularitățile unor animale. Apoi urmează decizia juriului despre a cărui exigență s-a dus vestea.

Precum se vede, nu e chiar așa de simplu să fii admis printre membrii „KUBZ”. O dată trecut examenul, ești încadrat în grupa începătorilor, unde ți se dă în sarcină să pregătești referate să zicem despre morsa, urs sau ghepard, folosind pentru aceasta documentația de specialitate. Asta nu-i chiar așa de greu, deși adunarea generală în fața căreia e prezentat referatul are mai întotdeauna observații critice de făcut. Pe baza referatului ești admis sau respins de către conducerea clubului.

Maî dificile sînt încercările la care e supus cel admis în vederea stabilirii perspectivelor lui: va deveni un biolog de teren sau un „savant de cabinet”? De pildă, dacă ești criticat în legătură cu o serie de deprinderi sau cu înfățișarea ta exterioară și te superi, nu vei ajunge altceva decât un „șoarece de bibliotecă”. Dimpotrivă, dacă suporti încercările cu stoicism, vei deveni cu siguranță un adevărat explorator! Și așa ajungi un veritabil membru al „KUBZ”.

Proaspeții admiși ai clubului ca și membrii lui vechi desfășoară o activitate deosebit de interesantă și instructivă. Ei pregătesc diverse referate și întreprind cercetări în rezervații naturale ca pădurea Bialovieza, Askania Nova, delta Volgăi sau parcurile naționale din Voronej și Oka, organizează expediții care urmăresc comportamentul diverselor animale în mijlocul naturii, descoperirea unor mijloace de combatere a dăunătorilor sau a unor remedii pentru bolile de care suferă unele specii.

Prin priceperea lor, membrii „KUBZ” au devenit vestiți în întreaga Uniune Sovietică. De pildă, lui Volodea Jerihin i s-a acordat încrederea și a fost delegat de Institutul pentru studierea malariei să cerceteze fițari în regiunea Krasnoarsk. Tânărul s-a descurcat atât de bine, încît a fost distins cu o medalie. Și cazul lui nu e unicul: în ultimii ani șase membri ai clubului au obținut aceeași distincție.

a. b.

un
cinematograf...
grădină
botanică

Publicul cinematografului „Oktiabr” din Astrahan asistă de cîva timp — în afară de filme — și la un rar fenomen de ordin... botanic. Cei patru palmieri din holul sălii de spectacol — dintre care unul are o vechime de 122 de ani iar ceilalți trei sînt centenari — au dat flori. Originari din insulele Canare, acești palmieri se bucură la cinematograful „Oktiabr” de o grijă de fiecare clipă. Grădinarul S. Iakubov nu-și

precupește nici un efort spre a le crea condiții climatice cît mai apropiate de patria lor de baștină, imitînd pînă și ploaia caldă care-i udă în Canare.

De altfel, cinematograful „Oktiabr” posedă o adevărată seră, care adăpostește un araucaria (brad brazilian) de 55 de ani și un „smochin de pagodă” de 50 de ani, arbore socotit sfînt în India și ale cărui frunze sînt saturate de un suc alb pe care poporul îl numește „lacrimă” arborelui. În aceeași seră mai poate fi admirat și un filodendron, care dă niște fructe gustoase ce amintesc, ca formă, de știuleții de porumb.

Pentru anul viitor se prevede o reamenajare totală a holului; acoperișul serei va fi înălțat cu șase-șapte metri.

s. p.

O. Tesler

newton,
student
moscovit

Dacă ar fi 1 aprilie!... Dar iarna bate insistent la ușă și, oricum, iarna e mai greu de glumit... Așa că titlul nostru nu este altceva decât un simplu extras din foaia matricolă pe anul 1964 a Universității de Stat din Moscova, facultatea de fizică. Doar n-ați fi vrut ca Isaac Newton — sau colegul lui, Mihail Lomonosov — să urmeze cursurile institutului de teatru sau ale facultății de filologie.

Dar să vă facem cunoștință cu ei, mai îndepărate. Studentul Mihail Lomonosov a venit să învețe la Moscova, de undeva de pe malurile Mării Albe. Școala medie și-a terminat-o lângă Arhanghelsk, nu departe de Holmogor, așezare de unde, după cum bine se știe, a venit la Moscova și tizul lui celebru.

Asta ar putea să însemne că cei doi Lomonosovi sînt măcar rude. Nici pomeanal. Biutul Mihail, actualul student al Universității din Moscova, a fost nevoit să răspundă negativ, de sute de ori, la întrebarea: „Sînteți rudă cu vestitul Lomonosov?”

Să nu credeți că existența studentului Mihail Lomonosov ar fi mai ușoară, din pricina numelui pe care îl poartă. Dimpotrivă! Așa, de pildă, cînd s-a prezentat în fața comisiei de admitere, președintele n-a uitat să-i amintească faptul că el este cel de al patrulea Lomonosov care învață între zidurile acestei facultăți. „Studentul Lomonosov se vede adesea obligat să oțeze din pricina tizului său celebru: „Credeți că e ușor de trăit cu un asemenea nume?” Mai ales dacă se întâmplă ca reporterul indiscret de la „Komsomolskaia pravda” să-i pice în vizită, după ce în carnetul de note s-a arătat un trei... Jurnămat de oră i-a trebuit reporterului să-l convingă să pozeze pentru ziar și nu i-a fost deloc ușor să-i răstoarne argumentul, care suna, în esență, cam așa: „Ce fel de Lomonosov mai sînt și eu, cu un trei în carnet?” Tânărul Lomonosov, refuzînd să pozeze, nu se gîndea numai la salvarea prestigiosului nume al tizului său. Îi era teamă de opinia tatălui său și de... consecințele acestei opinii.

În sfîrșit, un amănunt: Mihail Lomonosov nu este singurul student cu acest nume la Universitatea din Moscova. Mai există un Mi-

hail Lomonosov, care își face aspirantura chiar la aceeași facultate.

Informațiile pe care le avem despre celălalt... celebru student moscovit, sînt mai sărace. Isaac Newton este băștinaș din Africa. Acum se află în anul II. Prezența lui în sălile de curs a fost remarcată chiar din anul întii, cînd la lecția inaugurală de fizică, profesorul a ținut să declare: „Universitatea din Moscova există de 200 ani, dar pentru prima dată acum, lecțiile noastre sînt ascultate de Isaac Newton...”

O vorbă, o glumă, desigur, dar, oricum, are dreptate tînărul Mihail Lomonosov: nu-i ușor de trăit cu asemenea nume.

v. e.

cea
mai
veche
scriere

E un secol și mai bine de cînd savanții se străduiesc să clarifice tainele trecutelor civilizații. Și dacă locuitorii străvechilor orașe n-ar fi creat scrierea lor proprie, sarcina lor ar fi fost extrem de complicată.

Pînă nu de mult se credea că cea mai veche scriere ar fi cea cuneiformă. Dar iată că cercetările secolului nostru au descoperit în oetățile sumeriene numeroase tablete scrise cu circa 40 de secole înaintea erei noastre. Ele sînt așternute cu o scriere stranie, pictografică, în care fiecare idee e redată de un desen. Cum să descifrezi, însă, desenele în înălțuirea lor succesivă? Și apoi, este sigur că ele aparțin sumerienilor și nu altui popor încă necunoscut?

Continuîndu-și cercetările, specialiștii au emis ipoteza că, cu timpul, desenele-cuvinte s-ar fi transformat în caractere cuneiforme. Textele n-au putut fi, însă, descifrate decât în foarte mică măsură. Străvechile documente continuau să-și păstreze taina, și cercetările au rămas suspendate de-a lungul multor ani.

Iată, însă, că A. Weiman, cunoscutul muzeolog sovietic, a prezentat cu prilejul unei recente sesiuni științifice un raport care aruncă lumină asupra acestei probleme atât de controversate. La începutul lucrărilor sale privind tabletele existente, savantul și-a propus să elucideze sistemul numeric al poporului dispărut. Sarcina nu era prea complicată, deoarece cifrele pictografiate fuseseră preluate aproape nemodificate de scrierea cuneiformă. Și iată și o primă descoperire: comparînd și analizînd ideogramele cunoscute, A. Weiman a stabilit că unele dintre ele constituie cupluri de omonime, cuvinte cu consonanță identică, dar cu sens diferit. Or, aceleași omonime figurau în textele cuneiforme sumeriene. Cu alte cuvinte, pictogramele aparțineau și ele sumerienilor.

Aranjînd în ordinea lor cronologică tabletele pe care școlarii sumerieni le recopiau

pentru a învăța să scrie, Weiman s-a găsit deodată în posesia unui fel de „dicționar”, în care fiecărui desen plasat la începutul textului îi corespundea un caracter cuneiform înscris la sfîrșit. Acum, cuvintele-desene puteau fi, în sfîrșit, citite. Mai mult decât atât, savantul a putut dovedi că textele nu reprezentau simple nume de obiecte, ci un fel de „tablă” de titluri ierarhice, lista celor mai înalți demnitari ai statului.

În felul acesta a fost redescoperit sensul celor mai vechi texte cunoscute. Ele consemnă ierarhia socială a epocii, repartiția terenurilor agricole, birurile datorate etc. Lucruri și fapte despre care pînă acum istoricii nu puteau emite decât ipoteze, și-au aflat confirmare indiscutabilă în laconicele documente ale anticității. Lingvistica și istoria scrisului au pătruns astfel și mai mult în negura trecutului: cu încă cincisprezece secole!

s. a.

CREION

Lacul
alpin
Rița

De pe fărâmul Mării Negre, de la Gagra și pînă la Rița parcurgi în câteva ore mai multe zone geografice: de la palmieri și lămii, la brad și la stejarul cu coroana bogată.

Rița — fără îndoială una dintre cele mai reușite progenituri ale naturii — este un lac alpin care, printr-un fericit lanț de coincidențe, s-a format într-un loc extrem de pitoresc, între munți cu înălțimi amețitoare (Aghepsta — 3261 de metri și Ajetuk — 2455 de metri), acoperiți de zăpezi veșnice. Lacul parcă a fost anume făurit pentru ca în oglinda lui de cristal natura să-și etaleze frumusețea: virfurile cu mustăți de zăpadă, norii ce își respiră pletele și brazii seculari, înalți de 20—30 de metri, ce își admiră falnica statură.

Încît nu e de mirare popularitatea acestui colț de natură printre turiști. Cu atît mai mult cu cît lacul nu e răsplată unui drum obositor de mai multe ore. O autostradă, cu asfaltul ca oglinda, se strecoară cu iscusință printre zidurile de piatră iar cînd scapă de strangularea

munților pornește sprintenă spre creste, uneori chiar pe margini de prăpastii.

Cum se luminează de ziuă, din toate direcțiile litoralului caucazian — dinspre Suhumi, Novii Afon, Gudauta sau dinspre Hosta, Soci și Gagra — zeci de mașini se îndreaptă spre cheile râului Bzibi. E un du-te vino ca pe o autostradă de importanță națională. În întimplinare le ies mașinile care și-au petrecut noaptea la Rița, și mai sus, la stațiunea de ape minerale Avathara. Cele mai frecvente sînt autoturismele personale, la „bordul” cărora posesorii lor își petrec concediul parcurgînd distanțe de sute și uneori chiar de mii de kilometri. Dovadă sînt tablitele ale căror numere indică cele mai diferite orașe de pe teritoriul Uniunii Sovietice: din Siberia și din republicile baltice, din Ucraina și din Asia centrală. La dispoziția turiștilor stau la tot pasul hoteluri și moteluri unde, în schimbul unei taxe neînsemnate, au posibilitatea să-și gasească pe noapte mașina. Dar mulți vilegiaturiiști cu mașini proprii aleg pentru noapte un colț din natură, întind paturile de cam-

panie, cortul și se gospodăresc în toată regula: afișă focul, coc cartofi, fierb ciorbă de păstrăvi pescuiți cu multă trudă, care iese afumată și ca vai de lume dar nu e mai puțin socotită totuși de o mie de ori mai gustoasă decît cea de la restaurant, servită fastuos.

...Așadar, dis-de-dimineață la Rița sosesc autobuze cu turiști. Din toate părțile auzi:

— „Donul liniștit”!

— „Volga”!

— „Albatrosul”!

Sînt denumiri de case de odihnă și sanctorii. Ghizii vorbesc despre lac, presărîndu-și explicațiile cu denumiri, date și cifre, cu străvechi legende abhaze. Se deschid chioșcurile, restaurantul de pe mal și „șășlicinaia” unde se servesc trigăruși. O adevărată flotă de bărci cu motor face plimbări de agrement.

Dar de abia la căderea serii, cînd liniștea cuprinde tăinic crestele Caucazului, îți poți cu adevărat da seama de neasemuita frumusețe a Riței.

Victor Frunză

ALAN MARSHALL

ORĂȘE ȘI OAMENI

Alan Marshall, reprezentant de frunte al literaturii australiene, a făcut în vara aceasta o lungă călătorie în Uniunea Sovietică, față de care nutrește o veche simpatie. Însemnările pe care le publicăm mai jos, i-au fost inspirate de această călătorie.

„Scara socială”

Aș putea vorbi la infinit despre frumusețea orașelor sovietice. Înainte de toate mă uimește generozitatea cu care sovieticii tratează spațiul — lărgimea străzilor, lungimea bulevardelor, vastitatea parcurilor.

În orașele occidentale oamenii progresiști luptă permanent pentru salvarea parcurilor, bulevardelor, vegetației, împotriva speculanților care vor să construiască imobile pe aceste terenuri. Unul din cele mai mari parcuri, „Albert-Park” de lângă Melbourne, fusese parțial distrus cînd energicul protest al poporului a reușit să-l salveze.

Dar mai mult decît despre orașe, aș vrea să vorbesc despre oamenii pe care i-am întîlnit în Uniunea Sovietică.

Îndată după venirea mea am avut ocazia să văd baletul „Lacul lebedelor” în uriașă sală a Palatului Congreselor, care era arhiplină. Aflîndu-mă în mulțimea aceea de spectatori am simțit deodată că privesc oameni vii și nu șabloane. La noi în Australia apare o revistă care se numește „Poporul”. Recent revista a publicat un articol care stabilea amănunțit, pe două pagini întregi, importanța fiecărei profesii în societate. Era un fel de scară socială care arăta cine ce loc ocupă în societate. Scara era împărțită în patru categorii. În prima categorie intrau prim-ministrii, miniștrii, magistrații, membrii parlamentului. În capul celei de a doua grupe erau trecuți pictorii (în Australia este la modă abstracționismul, și pictorii care s-au apropiat de acest curent sînt foarte apreciați.) În ultima categorie intrau scriitorii. După ei urmau doar guncierii și asanatorii. De ce? Fiindcă pe cînd abstracționiștii sînt absolut inofensivi, scriitorii pot ataca, critica.

Dar să mă întorc la „Lacul lebedelor”. Bine înțeles, n-am știut cum să-i „împart” pe spectatorii din sală. Mi se părea că prea seamănă toți cu mine. Am căutat, dar n-am găsit, această „primă categorie pe scara socială”, care ocupă cea mai importantă poziție în societate.

Balerinii se străduiau să danseze cît puteau mai bine. Și o făceau nu pentru că primese pentru aceasta bani mulți, ci pentru că simțeau că publicul înțelege totul și le urmărește dansul. Și cu toate că baletul m-a încîntat, cel mai tare m-au încîntat totuși spectatorii: felul cum își însușeau baletul, cum știau să-l prețuiască. Nimeni nu aplauda din politețe. Nimeni nu se uita la vecin, ca să reacționeze la o scenă sau alta. Și am înțeles cît de obiectivă și de exactă este judecata spectatorilor sovietici, mari iubitori și cunoscători de artă.

Mi s-a spus că în Uniunea Sovietică revoluția a dat fiecărui om sentimentul propriei lui demnități, indiferent de locul pe care îl ocupă pe „scara socială”. Calitatea aceasta, a deplinei egalități, m-a tulburat profund.

Păsări peste Stepa Flămîndă

De la Moscova am plecat cu avionul spre republicile sovietice asiatice. În rînd cu mine stăteau niște colhoznici. Cel de alături purta o tiubetică uzbekă, cel din fața mea, un bărbat voinic, blond, bronzat era rus. Un altul, un ucrainean volubil, posedă un rar simț al umorului. Am discutat îndelung. Toți mă priveau deschis, prietenește, drept în ochi, vorbeau liniștit, demn, fără nici un pic de stînjeneală. Aflînd cine sînt și de unde vin, m-au invitat insistent să-i vizitez. Atunci și altădată, în timpul întîlnirilor cu oamenii sovietici, am simțit marea lor căldură, sentimentul tovarășesc pe care și-l poartă unul altuia și celorlalți oameni.

Structural sînt un romantic. Mi se pare că și Maxim

Gorki a fost romantic. Ceea ce nu înseamnă că vreau să pierd din vedere realitatea. Dar pentru mine realitatea este minunată.

Cînd am ajuns în Uzbekistan am vizitat Stepa Flămîndă. Gingishan a trecut prin acest deșert, și Tamerlan a trecut prin el, dar sute de ani oamenii au ocolit pămîntul neprimitor, uscat, lipsit de apă și de viață.

Acea Stepa Flămîndă pe care am văzut-o, de care s-a atins mina omului sovietic, s-a transformat într-un rai. Uriașe cîmpuri de bumbac se întind acum și canalele care o brăzdează sînt mai mari decît cel mai mare rîu din Australia. Întreaga stepă e verde. În colhozuri și sovhozuri cresc fructe superbe. A fost un timp cînd nici o pasăre nu se avînta peste Stepa Flămîndă; dar acum ea răsună de cîntecele păsărilor.

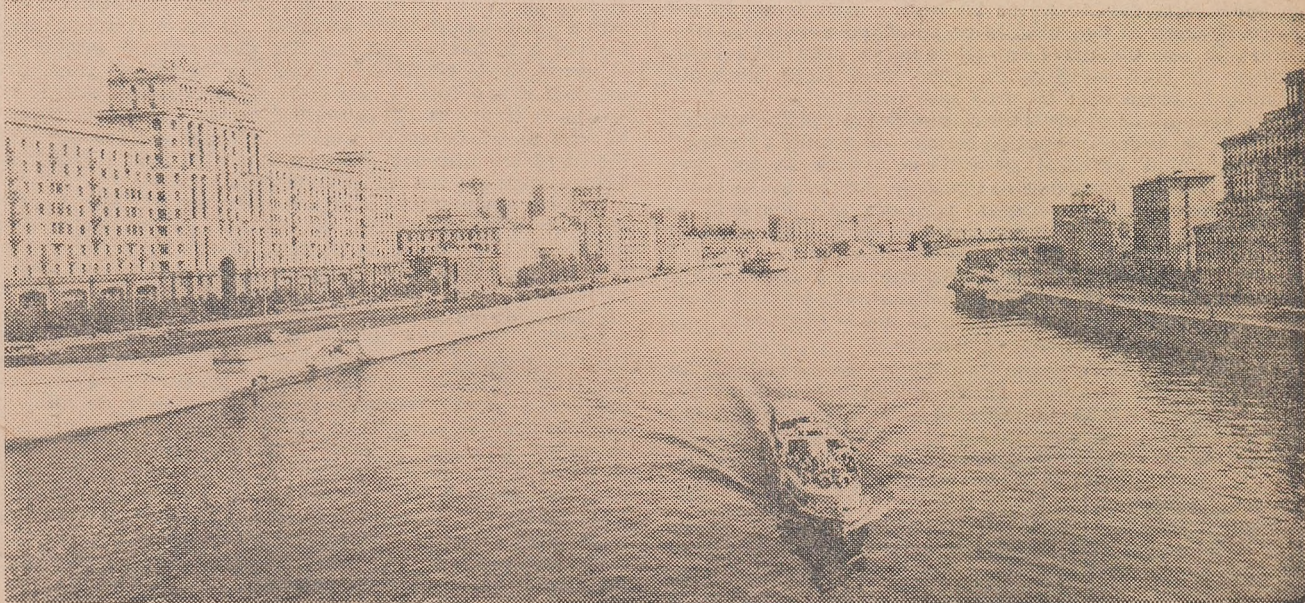
Transformarea Stepei Flămînde este o mare victorie a oamenilor sovietici, este aproape o minune!

Inginerul șef al șantierului din Stepa Flămîndă mi-a explicat pe larg cum se lucrează. Mi-a făcut impresia unui om tare, care își cunoaște meseria și are imaginație. Privindu-l, mă gîndeam: iată rodul educației sovietice, un om adevărat. Am urmărit cu interes expunerea despre noile metode de luptă cu salinitatea, despre conductele speciale destinate canalelor, despre sondele care se fac pentru depistarea pinzelor de ape sărate etc. Inginerul posedă o minunată însușire pe care am întîlnit-o la mulți oameni sovietici.

Însușirea aceasta este proprie copiilor. Nu e lipsa de experiență sau de cunoștințe — nu despre asta e vorba — ci de acea însușire a copiilor care privesc viitorul ca pe ceva minunat și așteaptă de la el mereu și mereu alte lucruri extraordinare.

Această calitate m-a frapat și la regretatul scriitor Marșak. De cîte ori vorbeam cu Marșak simțeam că am în fața mea un om deosebit, excepțional de interesant, un om mare, cu adevărat mare. Lui Marșak totul i se părea minunat, i se părea că viitorul este infinit, că fiecare zi îi va aduce ceva nou și nemaipomenit.

Oamenii adevărați, mari, ca Marșak și mulți alți oameni sovietici pe care i-am cunoscut, nu-și pierd niciodată prospețimea, capacitatea de a se emoționa, nu se blazează.

Pe rîul Moscova

Marea căldură a celorlalți

În viața mea am avut ocazia să întîlnesc mulți schilozii. Se poate spune chiar că între noi, schilozii, (eu merg în cirje) în întreaga lume se nasc relații deosebite de solidaritate, un fel de club neoficial, camaraderie. Aceste relații se bazează pe adîncă cunoaștere și înțelegere a suferinței celuiilalt. Eu știu că atunci cînd un om care umblă în cirje privește pe stradă, vede orice mică ridicătură, orice groapă, apreciază distanța și în general toate piedicile care se pot întîlni pe trotuarul sau pavajul aparent netede. De exemplu pentru mine distanța de 100 de yarzy este o distanță uriașă.

Iată-mă la Bratsk la Boris Hainullin. M-a întimplat într-un fotoliu pe roțile și m-a invitat la masă. După fața lui deschisă, după zîmbetul lui larg, după expresia ochilor lui, am înțeles că omul acesta și-a găsit locul în societate, că este o parte a acestei societăți, o parte integrantă. M-am gîndit ce forță sufletească trebuie să aibă acest om pentru a suporta cu atîta bărbăție ceea ce i s-a întimplat!

După ce am stat de vorbă cu Hainullin am înțeles însă că această calitate nu este numai a lui, este calitatea societății în care trăiește. Cînd i s-a întimplat accidentul care l-a lipsit de posibilitatea de a umbla, prietenii lui s-au comportat ca și cum ar fi fost propria lor nenorocire. De aceea uriașă greutate care ar fi trebuit să se prăvale pe umerii lui, s-a prăvălit pe umerii a zeci, sute de oameni. Pentru Hainullin, om al societății sovietice, n-a fost nimic uimitor în faptul că prietenii și tovarășii lui, întreaga societate se poartă cu el la fel ca și înainte.

I-am spus: „Ești un om fericit”. Și m-a înțeles. Hainullin și-a început viața ca un tinăr puternic și frumos, era șeful celei mai bune brigăzi, lucra bine, munca îi dădea satisfacții — într-un cuvînt era o viață minunată.

Aceasta este viața trecută. Ea s-a terminat. Acum începe o viață nouă, nu mai puțin interesantă. Hainullin citește mult, învață, vrea să devină scriitor.

Aș vrea să-mi închei aceste însemnări cu un mic episod care pentru mine întruchipează Uniunea Sovietică.

Pe aeroportul din Moscova am văzut o mamă care aștepta avionul împreună cu fetița ei. Tinăra femeie își privea iubitor copilul care se purta ca toți copiii — sărea, țipa, alerga în jurul mamei. Și la un moment dat a început să cînte. Și-a ridicat ochii spre cer și cu un glăscior limpede, cristalin a cîntat ca un clopoțel de argint:

Fie-ntotdeauna soare,
Fie-ntotdeauna cer senin.

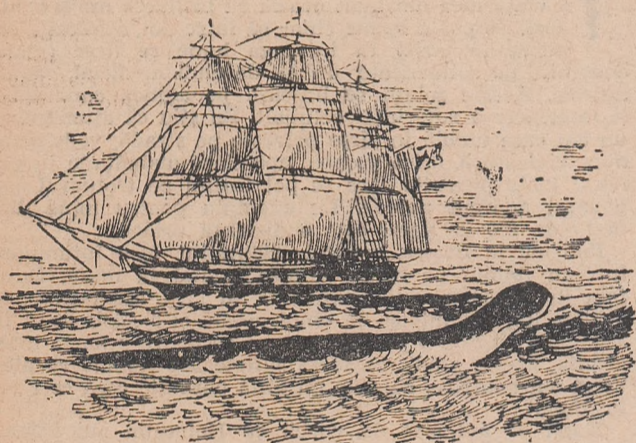

Într-unul din ultimele sale numere, revista sovietică „Nauka i Jizni” publică un interesant articol despre monștrii marini. Îl reproducem mai jos.

De secole mintea omenească e preocupată să dezlege un mister: ce monștri populează fundul oceanelor? Mulți navigatori, care și-au petrecut aproape toată viața pe mare, sînt incredințați că oceanele lumii adăpostesc cel puțin șase giganti ignorați pînă acum de știință. În schimb sînt savanți care neagă categoric posibilitatea existenței unor astfel de monștri, socotind simple invenții știrile referitoare la ei.

Analizînd, însă, concluziile „pro” și „contra”, ești tentat să dai crezare mărturiilor navigatorilor. Orice s-ar spune, ei sînt martori oculari, pe cînd oamenii de știință apar numai în rol de arbitri.

În urmă cu mulți ani specialiștii refuzau să recunoască

Monstru marin (gravură din 1848)

existența în Congo a unui animal ciudat, despre care vorbeau băștinașii. Aceștia susțineau cu tărie că în junglă se ascunde de oameni un animal pe jumătate căprior, pe jumătate cal. Fleacuri, afirmau zoologii, e o rătăcire a negrilor ignorați. Dar congolezii au adus și o dovadă în sprijinul afirmației lor: pielea animalului. După ce au cercetat-o cu luare aminte, specialiștii au decretat că aparține unei corciturii. În cele din urmă, un zoolog a hotărît să abordeze problema empiric, mergînd personal în pădure spre a se convinge de partea cui e dreptatea.

Cu acel prilej a vinat un animal pe care-l cunoaștem astăzi sub numele de *okapi*.

Povestirile despre gigantul adîncurilor datează de aproape trei mii de ani. Vechile legende chinezești, mitologia greacă, norvegiană și polineziană abundă în descrieri de monștri marini avînd dimensiuni uriașe și înfățișări înfricoșătoare. Dar și în deceniul al VI-lea al secolului nostru s-au făcut deseori auzite istorisiri, e adevărat nu chiar atît de colorate în schimb mult mai lucide, privind monștrii.

O vedenie înfricoșătoare

În 1953, un scafandru australian experimenta un nou costum și intenționa să bată recordul scufundărilor în sudul Pacificului. Iată ce a relatat el:

„În timpul scufundării, m-a însoțit pas cu pas, cu o vie curiozitate, un rechin lung de patru metri. Se tot rotea în jurul meu dar nu părea că ar fi intenționat să mă atace. Vroiam să văd pînă la ce adîncime avea să se scufunde. În cele din urmă am ajuns pe un prag subacvatic, dincolo de care se căsca un abis fără fund. Rechinul rămase în urma mea cu vreo șase metri.

Era primejdios să continui scufundarea, așa încît m-am oprit în loc și am început să scrutez adîncurile; rechinul aștepta, vrînd probabil să vadă ce aveam să fac mai departe. Deodată apa deveni mai rece. Temperatura scăzu brusc. Între timp am observat cum din abis prinse să se ridice o masă neagră. Înainta foarte încet. Cînd intră în cercul de lumină, am văzut ceva imens — cu o suprafață de aproximativ un acru¹⁾ —, de culoare cafenie-închis, neted și cu franjuri pe margini. Însăpămîntătoarea creatură pulsa slab. Nu mă îndoiam că era o ființă vie, deși nu-i vedeam ochii și nici membrele.

Continuînd să se miște, înfricoșătoarea vedenie se ridică deasupra mea; era din ce în ce mai frig. Rechinul încremenise, paralizat de răceală sau de spaimă. Urmăream ca hipnotizat cum monstrul cafeniu se apropia de rechin. La un moment dat îl atinse cu „spatele”. Rechinul tresări, apoi se afundă, fără vrerea lui, în masa gelatinoasă a uriașei vietăți.

Înghețasem de spaimă. Nu îndrăzneam nici să respir. Dar la fel de lin cum se ridicase, oribila făptură se mistui în abis. Numai că apa începu să se încălzească. Nimeni nu știe despre ce monstru este vorba dar sînt convins

¹⁾ Un acru = 4047 m².

că el a luat naștere din mucozitatea primară a abisurilor neexplorate.”

Există oare vreo legătură între această întîmplare și alte evenimente tragice? În 1937, de pildă, în Australia a stîrnit vîlvă dispariția misterioasă a unor scufundători (majoritatea erau căutători de perle japoneze) în apele de lîngă coasta oceanului. Căpitanul goetei japoneze „Yamta Maru” s-a aruncat în apă spre a scoate niște perle de pe un vas scufundat. Deși a dat la timp semnalul la suprafață, tovarășii lui au scos însă din apă numai coiful, cordonul și coșul cu perle. Investigațiile n-au dat nici un rezultat. Masachi Matzumo dispăruse la o adîncime de 240 de picioare. (Un picior = 30,5 cm — N.R.).

Șarpele, balena și goeleta

Dar să ne referim și la întîmplări mai vechi.

În ianuarie 1879, nava „Baltimore” naviga în golful Aden îndreptîndu-se spre India. Maiorul G. Senior se plimba pe punte și scruta zările. La un moment dat zări un șarpe de mare. Începu să strige din răspuțeri și numai deodată se iviră pe punte dna. Greenfield, o călătoare, și medicul vasului, K. Hell. Amîndoi văzură animalul. Alți pasageri, ca de altfel și membrii echipajului, confirmară descoperirea maiorului.

Senior a relatat ulterior că monstrul se afla cam la cinci sute de yarzi (un yard = 0,914 m. — N. R.) de navă și înainta atît de rapid încît nu-și putuse da seama dacă avea pielea netedă sau acoperită cu solzi. După părerea maiorului șarpele de mare arăta cam așa:

„Capul și gîtul, groase de aproape două picioare se ridicau deasupra apei, la o înălțime de șase-nouă metri. În timp ce se ridica, monstrul căsca larg botul, apoi îl închidea și se afunda în apă ca să apară fulgerător de repede la o sută de yarzi de locul scufundării.

Corpul nu i se vedea. Se pare că se afla la mare adîncime, deoarece pe suprafața apei nu se formau virtejuri. Doar din cînd în cînd se auzea un clipocit puternic la oarecare distanță de capul monstrului, care semăna cu cel al balaurilor din cărțile cu basme. Botul aducea cu acela al unui buldog.

Înainte de a se afunda în apă, monstrul își lăsa capul în jos. De ambele părți ale gîtului, la o înălțime de vreo cinci metri, avea cite o terminație asemănătoare cu niște înnoțitoare.”

La 14 octombrie 1879, ora 17,30 un șarpe de mare a fost observat în zona canalului Suez de către ofițerii și echipajul navei militare britanice „Filomela”. Șarpele se ridica din apă pînă la o înălțime de cinci metri, arătîndu-și înnoțitoarea din spate. Capul cenușiu-închis era prevăzut cu maxilare uriașe. O fișie roză pe gît se întindea mai departe, către pînțe, căpătînd o nuanță roșcată. Monstrul semăna mult cu cel văzut de pe „Baltimore”.

În literatura pe această temă există, de asemenea, descrierea unei încăierări dintre un șarpe de mare și o balenă. În dimineața zilei de 5 aprilie 1879, „Kyushu Maru” naviga în preajma capului Satano. La un moment dat, căpitanul Davidson și ofițerul cu navigația MacKeney au văzut sărînd din apă o balenă. Spectacolul era atît de neașteptat încît amîndoi și-au luat binoclurile. Cîrînd a urmat un ait salt. De data aceasta însă ei au observat că de pînțele balenei era agățat un corp. Următorul salt a fost și mai înalt și „o creatură uriașă, de grosimea unui catarg, semănînd cu un șarpe, s-a ridicat la șase metri deasupra apei”. La numai cîteva secunde monstrul s-a afundat din nou și a dispărut „o dată cu balena, care nu s-a mai arătat după aceea”.

În 1874, un monstru marin a răsturnat goeleta „Pearl”, chiar în ochii călătorilor de pe nava „Stratowne”, care naviga de la Colombo la Madras. Cîteva ziare indiene au publicat relatările martorilor oculari ai tragicei întîmplări, confirmate ulterior și de mărturiile a cinci supraviețuitori de pe „Pearl”.

La 8°50' latitudine nordică și la 84°5' longitudine estică, chiar în punctul unde se întîlnise cu „Stratowne” goeleta, cu un deplasament de 150 de tone, intrase într-o zonă de acalmie. Deodată, deasupra apei, la jumătate de milă în dreapta goetei „Pearl” se ridică o uriașă masă cafenie. Echipajul își dădea seama că nu era balenă, nici șarpe de mare și nici o aglomerare de alge. Înarmat cu o pușcă, căpitanul trase la întîmplare în masa cafenie, care începu numai deodată să se miște. Diforma creatură era atît de mare încît răsturnă goeleta, care se scufundă rapid. Îndreptîndu-se în grabă spre locul catastrofei, „Stratowne” nu putu salva decît cinci persoane.

În iunie 1906, „Anuarul societății zoologice” a publicat descrierea unui monstru marin, observat îndeaproape de

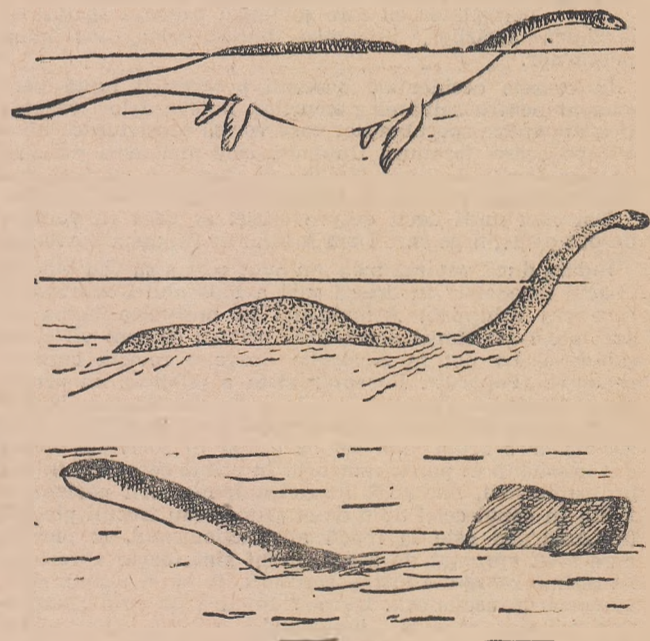
doi zoologi, la 7 decembrie 1905, în preajma coastelor Braziliei, de pe bordul navei „Walhalla”. Capul, aducînd cu acela al unei broaște țestoase, avea o „coamă” mare, cafenie și se ridica din apă la o înălțime de șapte-opt picioare. Dimensiunile corpului n-au putut fi stabilite; în orice caz erau „impresionante”. Înotînd paralel cu nava, care înainta cu o viteză de opt noduri și jumătate, monstrul a depășit-o, stîrnind valuri care îngreunau observațiile. Cînd s-a afundat în apă, animalul a stîrnit un virtej de parcă ar fi fost submarin. Aproape toți membrii echipajului de pe „Walhalla” au putut urmări îndeaproape ciudata creatură. Niciunul dintre ei nu mai văzuse pînă atunci ceva asemănător.

Sunday Beach, farul de pe Marele recif de corali din Australia, se bucură de fama că din virful lui se pot vedea șerpi de mare. Multe generații de locuitori ai insulelor vecine au văzut de atîtea ori șerpi de mare, încît pentru băștinași fenomenul s-a banalizat. Există informații potrivit cărora și unii europeni ar fi observat animalul.

Nu știm încă totul

Știrile privind monstrul din lacul scoțian Loch Ness au început să apară în presă în jurul anilor 1930. Pe la începutul anului 1955 (în vremea aceea monstrul din Loch Ness era prezent în coloanele ziarelor de douăzeci de ani), cîteva gazete au anunțat că o explorare sistematică a lacului, cu ajutorul unei telecamere subacvatice, a dat posibilitatea ca animalul să fie văzut din nou. Operatorul era incredințat că în lac există o creatură absolut neobișnuită.²⁾

Între anii 1930 și 1950, niște animale înrudite cu monstrul din Loch Ness au putut fi văzute în Marea Mînceii.

Monștri marini — desenați după descrierile unor navigatori

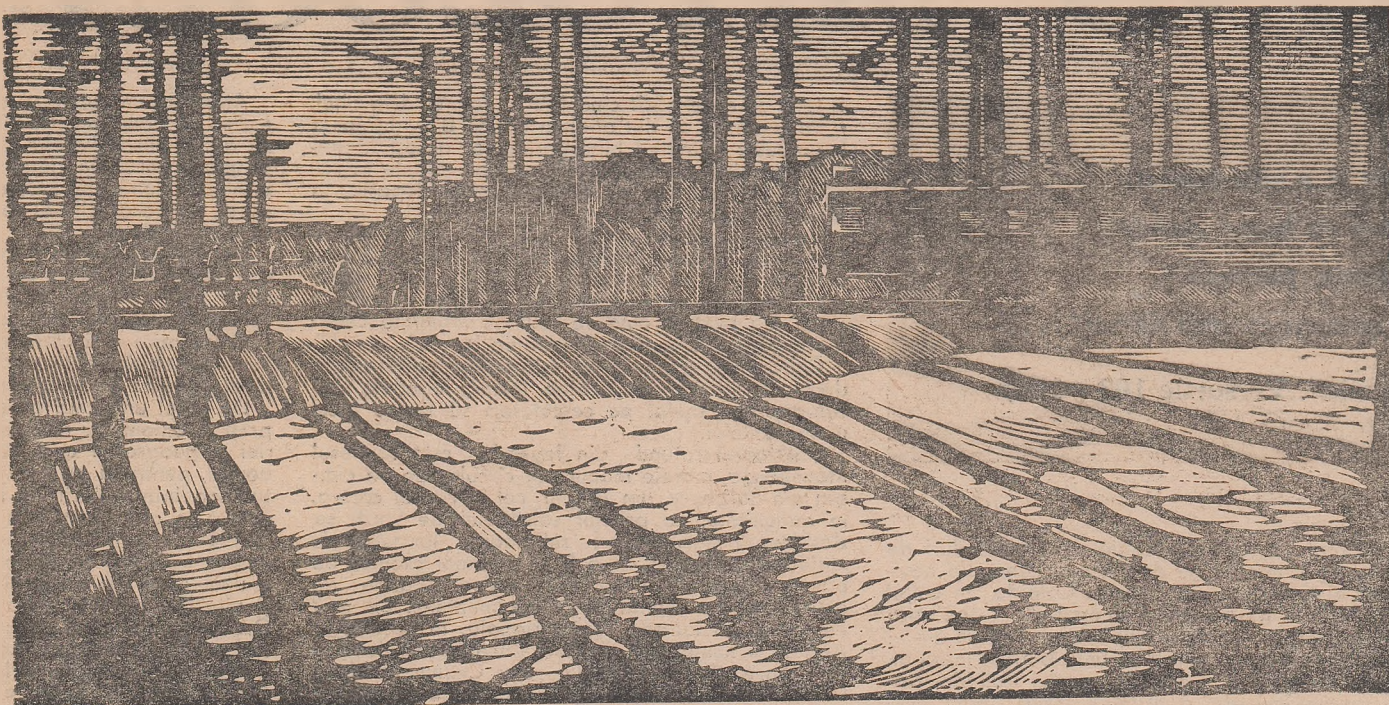
Un asemenea exemplar a fost zărit de doi pescari din Suffolk, care au constatat că înota cu o viteză de 40 de mile pe oră.

La 10 iunie 1880, „New York Times” a anunțat descoperirea unui cadavru uriaș care plutea pe mare cu pînțele în sus. O parte dintr-un cadavru și mai mare a fost zvîrlită de valuri pe coasta Floridei, la 1 decembrie 1896. „Restul” acesta era lung de 21 de picioare, lat de șapte picioare și cîntărea circa șapte tone. Revista „American Naturalist” a publicat și fotografiile. Dar nimeni n-a izbutit să afle despre ce animal era vorba. La 16 iunie 1928, în „New York Herald Tribune” a apărut o știre referitoare la descoperirea a încă unui cadavru, de data aceasta pe malul golfului Fonseca de lîngă Salvador. Animalul era lung de 90 de picioare și avea pielea acoperită cu dungii negre și albe. Nici acest mister n-a putut fi elucidat.

Trei sferturi din planeta noastră sînt acoperite cu apă. Oricît de multe nave, avioane, submarine, costume de scafandru și aparatură pentru explorări am avea, mari porțiuni din ocean rămîn totuși în afara cîmpului nostru vizual, după cum există și regiuni complet necercetate. Cunoaștem multe lucruri despre mări, dar va mai trece timp pînă cînd vom putea afla totul.

(După „Nauka i Jizni”)

²⁾ O expediție științifică, organizată de săptămînalul englez „Observer”, care a cercetat anul acesta lacul Loch Ness se pare că a izbutit să fotografieze enigmaticul animal. Acum cîteva luni revista sovietică „Nedelea” a publicat părerea unor specialiști, între care și candidatul în științe biologice S. K. Klumov. Acesta a afirmat că materialele expediției prezintă interes și că monstrul din Loch Ness ar putea fi dacă nu chiar un plesiozaur, atunci un animal înrudit cu acesta (vezi „Veac nou” nr. 36 din 4 sept. 1964).

A. Ușin :

Seara (linogravură)

Lev Tolstói în intimitate

Pictorul Leonid Pasternak (1862—1945), l-a cunoscut îndeaproape pe Lev Tolstói și a frecventat, citva timp, casa marelui scriitor. La prima lor întâlnire, pictorul i-a prezentat lui Tolstói desenele sale pentru romanul „Război și pace”. După ce le-a văzut și s-a declarat cu totul satisfăcut de înalta lor măiestrie, Tolstói l-a oprit pe Pasternak la ceai. Fragmentul pe care îl reproducem din amintirile lui Pasternak se referă la împrejurările amintite mai sus.

Cu toate că, o dată cu apartia Tatiane Lvozna (una din fiicele lui Tolstói — N.R.) m-am simțit mai la largul meu (mai ales după ce am aflat că Tatiana pictează și face parte din aceeași breaslă) și stinghereala mea a început să se topească, m-am ridicat totuși pentru a-mi lua rămas bun. „Acesta-i doar Tolstói, mă gândeam mereu, autorul romanului „Război și pace”, cum de îndrăznesc oare să stau de vorbă cu el ca și cum ar fi un muritor de rînd, cum să atentez la timpul lui prețios...”

Dar Tatiana Lvozna nu-mi dădu voie să plec. Sufrageria se umplu treptat de lume. Se adunaseră membrii familiei, prieteni și oaspeți de tot felul. Prima cunoștință am făcut-o cu contesa Sofia Andreevna, soția lui Tolstói. Pe vremea aceea era încă relativ tânără, plină de viață și, după cum se vedea, foarte nervoasă; extrem de mioapă, își ducea la ochi, în fiecare clipă, lornionul ce-i atârna cu un lînșior de gît. După ce își salută oaspeții foarte curtenitor, începu să-și întoarcă repede capul, dintr-o parte în alta.

În casă stăruiau încă vechile tradiții de ospetie ale celor de viață nobilă, împletite cu manierele saloanelor aristocratice de la începutul veacului. Aici puteau fi întâlniți artiști cu faimă, din Moscova — muzicieni, compozitori, pictori — profesori și savanți, călători din îndepărtata Americă sau Australie, demnitari, guvernatori și procurori, tineri — prieteni și curtezani ai fiicelor

lui Tolstói — și alături de cine știe ce general-aghiotant — prieten din tinerețe al lui Tolstói — un socialist-revoluționar condamnat poate la deportare în Siberia sau oameni care ieșiseră de abia din închisoare, ispășindu-și vina de a fi predicat tolstoianismul.

Tot ceea ce în viață și chiar în imaginație părea de neîmpăcat mereu întâlnea aici, pașnic, în jurul mesei de ceai. O asemenea alăturare a ceea ce nu se poate alătura numai aici întâlneai. Atmosfera din aceste saloane căpătase chiar denumirea de „stilul Tolstói”. Discuțiile se desfășurau cu însuflețire și fără stinghereală. Se glumea, se rîdea și se vorbea degajat. Se auzea clinchetul ceștilor și al paharelor. Ospătându-se într-o atmosferă de bună dispoziție generală și izolindu-se prin colțuri, logodnicii și logodnicele flirtau între ei, iar tineretul de viață nobilă se amuza în fel și chip. Era plăcut și interesant. La aceasta contribuia, pe de o parte, ospitalitatea, în cel mai înalt sens al cuvîntului, a gazdei și a fiicelor sale, inteligente și fermecătoare, iar pe de altă parte, se înțelege, Lev Nikolaevici însuși. Ca un adevărat aristocrat al spiritului, știa să găsească întotdeauna, pentru fiecare dintre oaspeți, cuvîntul cel mai potrivit: cînd amabil, cînd plin de însuflețire, cînd plin de spirit.

În acea primă seară pe care am petrecut-o la Hamovniki, țin minte că mă aflam într-un grup cu Tatiana Lvozna și Maria Lvozna (ce încîntătoare era a-

ceastă fată — un model reușit al înaltei societăți ruse, pe care nu-l găseai nicăieri într-altă parte în Europa —, cu simplitatea, cultura și rafinamentul ei. Vorbeam tocmai despre ultimele noutăți din lumea artei, cînd s-a apropiat de noi Lev Nikolaevici. În prezența fiicelor lui iubite, care îi erau mai apropiate decît oricine altcineva, Tolstói se lumina. Contaminat de dragostea lor tinerească de viață, devenea foarte sociabil, atent și seducător și radia prietenie, căldură și bucurie. „Doamne, dumnezeule, ce seară; mă gândeam eu. Trebuie să plec! Trebuie să mă cufund în singurătate, cu sentimentele mele, să-mi limpezesc primele impresii de la întâlnirea cu Tolstói”.

De unde și-a luat zborul

„Pescărușul“?

Printre regiunile care au atras dintotdeauna, prin fermecătoarele ei peisaje, pe scriitori, pictori și poeți este și regiunea Volgăi superioare. Și în zilele noastre locuitorii mai în vîrstă de pe aceste meleaguri pot indica locurile pe care le-a imortalizat în pinzele sale pictorul Levitan sau malurile lacului Ostrovnovo, de-a lungul căruia s-a preumblat Cehov. De altfel, este binecunoscut faptul că după ce a vizitat regiunea de pe cursul superior al Volgăi, Cehov a și scris cunoscuta lui piesă de teatru „Pescărușul”. Locurile acestea nu numai că i-au înaripat inspirația, dar i-au inspirat chiar denumirea piesei. Scriitorul a vizitat aici vila pictorului V. K. Bielnișki-Birulia, ce purta numele „Pescărușul”.

De altfel, există și o altă operă a lui Cehov legată de aceste locuri: „Casa cu mezanin”. Povestirea începe cu următoarea frază: „S-a întîmplat cu șase sau șapte ani în urmă, pe cînd mă găscam într-unul din județele provinciei T-oi...”. Provincia notată cu inițialele respective este tocmai provincia Tverskoi, iar povestirea este datată 1896. Or, după cum rezultă dintr-o scrisoare adresată de Cehov lui N. A. Leikin, scriitorul se găsea, la vremea indicată în povestire, pe malul lacului Ostrovnovo, pe domeniul Turcianinovilor.

Iată ce-i scria Cehov lui Leikin: „Stau în casă, hoinăresc printre trandafiri, mă duc să privesc cum se cosește finul, neștiind încotro să-mi îndrept pașii... Mai stau aici o săptămînă sau o săptămînă și jumătate și mă întorc la Lopasnia”.

Un alt detaliu precizează și mai mult faptul că aici s-a născut, în imaginația lui Cehov, „Casa cu mezanin”. Una din eroinele povestirii, Volcianinova, a fost botezată astfel de scriitor după numele rîului Volcina, pe malurile căruia se afla domeniul Turcianinovilor.

Se pare că trecerea lui Cehov prin aceste locuri se datora dorinței scriitorului de a-l vizita pe bunul său prieten I. I. Levitan, care se afla bolnav aici.

Pentru copii

Aproape 212 milioane! Acesta este numărul de exemplare în care au apărut anul trecut cele 868 de cărți pentru copii publicate în U.R.S.S. Editurile le tipăresc în 52 de limbi ale popoarelor sovietice și în 18 limbi străine.

Întrebată de un ziarist dacă este absolut necesar ca morala să existe într-o carte pentru copii, poeta Agnia Barto, cunoscută autoare pentru cei mici, a răspuns:

„Morala trebuie să existe, dar cititorul nu o va accepta decît cu o condiție: ca ea să decurgă firesc, organic, din conținutul cărții, să nu fie supraadăugată. Cea mai potrivită morală e cea pe care o descoperă însuși cititorul, chiar dacă nu e formulată direct, ceea ce nu o împiedică să fie clară și lesne de înțeles”.

Agnia Barto a subliniat de asemenea necesitatea folosirii ironiei și umorului în lucrările pentru copii. Nu e vorba de o ironie superficială, de jocuri de cuvinte lipsite de adîncime, ci de un umor eficace, de o satiră semnificativă și educativă.

Oricare ar fi tema tratată, a arătat Agnia Barto, cărțile pentru copii trebuie să fie simple — nu în sensul sărăciei în idei și expresie, ci al accesibilității. Orice complicație, intenționată sau nu, orice formulare alambicată și „literaturizată” îndepărtează pe micul cititor de lucrare sau riscă să-l facă să o înțeleagă într-un mod eronat. Pe de altă parte, este la fel de puțin recomandabil limbajul „dietetic” folosit de unii autori pentru preșcolari, adică limitarea la un vocabular foarte restrîns, ceea ce îngustează orizontul copilului.

● CĂRȚI NOI ● CĂRȚI NOI ● CĂRȚI NOI ● CĂRȚI NOI ● CĂRȚI NOI ● CĂRȚI NOI ● CĂRȚI NOI ●

EVGHENI PERMEAK:

ULTIMELE ÎNGHEȚURI

Rufina e o fată frumoasă, inteligentă și muncitoare. Suficiente rațiuni pentru ca să se socoată hărăzită unui destin superior. Căci, încrezută și cu o înclinare ușurată de a atrage atenția asupra-și, are slăbiciunea să-și închipuie că în viață i se cuvine totul: de pildă, bărbatul cel mai frumos și mai talentat și chiar — de ce nu? — nițică celebritate. Chipul sub care se materializează visurile ei este acela nespuse de atrăgător al lui Alexei Vekșegonov. Iar speranțele ei sînt întreținute nu numai de dorința legitimă a celor două familii — vechi familii de muncitori cum sînt atîtea în Urali — de a se uni prin copiii lor —, dar chiar de Alexei, căzut sub puterea farmecului ei fieceoric.

Nu mai că oamenii nu pot fi dobîndiți ca un obiect de uz comun, nici ca un fel de premiu într-o întrecere oarecare. Lucrurile sînt se pare ceva mai complicate. Rufina îl iubește pe Alexei, dar Serioja, fratele lui Alexei o iubește pe Rufina; și dacă lui Alexei i se pare numai că o iubește pe Rufina, Iya este absolut sigură că-l iubește pe Alexei.

Adevărata eroină a cărții* este la urma urmei Iya. Căci cu înălțimea ei morală, ea este aceea care hotărăște

destinele. Cînd Iya își dă seama că Alexei este amețit de farmecul Rufinei, își spune că nu are nici un drept să stea în calea fericirii lui. Cu toate că, dacă s-ar gîndi la ea mai mult decît la el, nu i-ar fi greu să-l înduplece: măcar pentru motivul foarte puternic că Alexei fiind un om cinstit, n-ar pregeta nici o clipă să-și facă datoria dacă ar ști că ea așteaptă un copil de la dînsul. Dar Iya nu vrea să folosească un argument care i se pare o formă de șantaj și mai ales are orgoliul sentimentelor autentice, nu și-l dorește căsătorit cu ea din datorie, ci din iubire. Îi va ascunde deci lui Alexei că e însărcinată și va pleca din oraș.

Vor trece trei ani. Alexei nu se va mai căsători cu Rufina fiindcă și-a dat seama că n-o iubește; a plecat în Siberia cu gîndul secret de a o regăsi pe Iya. Și iată-o pe Rufina, după ce l-a pierdut pe Alexei, gata să se căsătorească cu Serioja; după ce îl va pierde și pe acesta, e gata să se căsătorească cu un văduv mai bătrîn decît ea; în cele din urmă, plecată să seducă pe bietul văduv, ajunge să se căsătorească cu fiul lui.

Se vedește astfel că dacă frumusețea e o făgăduială de fericire, puterea sentimentelor și noblețea lor e o garanție pe care nimeni nu-și poate îngădui s-o disprețuiască fără a fi pedepsit. În sentimentele Rufinei, partea egoismului e prea mare ca să tulbure un bărbat ca Alexei; în sentimentele Iyei e prea multă dăruire ca

să nu-l cucerească. Inima ei e un imens continent care cunoaște înghețuri teribile și primăveri surprinzătoare: un har prețios e acela care poate să topească ghețurile și să instaureze primăvara pe toată durata unei vieți.

Permeak e dintre scriitorii care observă în viața parțea ei luminoasă. Dramele nu iau proporții, oamenii lui au întotdeauna destulă mințe și inimă ca să-și domine necazurile și să-și rînduiască viața. Povestirea lui are farmecul cărților simple și adevărate.

Ironia lui fină, înțelepciunea lui potolită strategia aceea nițel vicleană cu care ne ascunde unele detalii pentru ca să ni le destăinuie exact la momentul cînd inimile noastre neliniștite le așteaptă ca să se calmeze — fac din el un povestitor cum nu se poate mai agreabil. Și ne place mai ales calmul lui. Povestindu-ne despre Urali, el are aerul că ne vorbește despre o lume pe care o cunoaștem perfect, nu simte nici o nevoie să facă pentru uzul nostru operă de etnograf. De fapt cunoaște atît de bine lumea asta a Uralilor, că orice amănunt scăpat din fuga condeiului este mai revelator prin firescul lui decît oricare altul premeditat pe îndelete. Încît pînă la sfîrșitul cărții, el izbutește micul miracol de a-ți face lumea asta tot atît de familiară ca strada pe care locuiești.

Alexandru Sever

* Evgheni Permeak: „Ultimele înghețuri”, Editura pentru literatură universală, București, 1964.

DESCIFRÎND MITOLOGIA...

„Și dacă vrei, îți voi spune pe scurt și o altă poveste.

Cu meșteșug. Tu în cuget păstrează-o cu luare aminte :

Nemuritorii, ce-și au locuința-n Olimp, plăsmuiră

Dintr-un început, auritul neam de oameni cu grai dăruiti . . .”

(Hesiod : „Munci și zile”. Versurile 103—106)

Definind mitologia drept totalitatea miturilor unui popor și înțelegând prin mit o simplă povestire, ce e drept fabuloasă și reflectând anticetate credințe despre originea universului și a fenomenelor naturii, credințe ilustrate de obicei prin isprăvile unor zei sau eroi legendari, oamenii de știință au așezat-o departe, foarte departe dincolo de istorie. Poate că aceasta și este cauza pentru care rigorosul adevăr științific sau, cel puțin, cât mai științific cu care lucrează curent istoricii s-a ferit în tot cursul secolului trecut și al primelor decenii ale veacului nostru de orice contact „nepotrivit” cu mitologia.

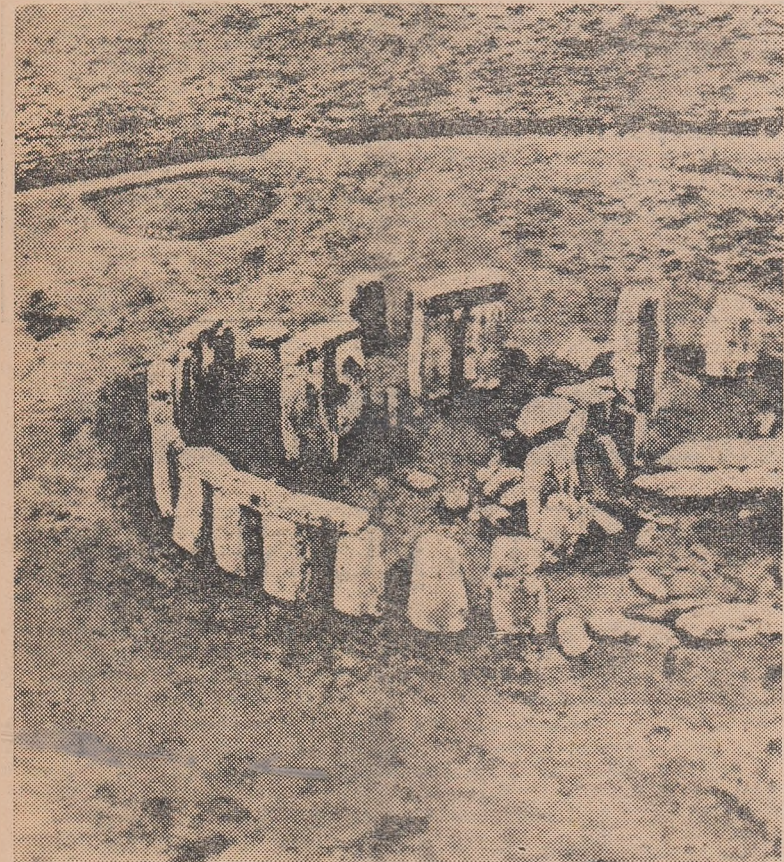
Astăzi, însă, lucrurile nu mai stau chiar așa... E adevărat că pentru majoritatea istoricilor adagiul *quod non est in actis, non est in mundo*, adică ceea ce nu-i scris negru pe alb nu s-a înfăptuit vreodată, își mai păstrează deplina valabilitate. De câteva decenii, însă, ipotezele creatoare, solid sprijinite pe argumente sănătoase, au început să asalteze și acea doză de „inexplicabil” care, trebuie să recunoaștem, încarcă unele părți ale istoriei, să le asalteze și să le cucerească, lămurindu-le și coborându-le în istorie, de unde — de mult, în zorii începuturilor istoriei scrise — le furaseră mitul și legenda.

Cercetătorii ai istoriei, arheologii, publiciștii de talent și cu o serioasă pregătire istorică, geografică, istorici ai științelor au pătruns cu pași siguri pe tărîmul pînă nu de mult nesigur și confuz al legendelor străvechi dezvăluind adevăruri, ce e drept puține, dar importante.

Pe această linie numele unor cercetători ca geograful german Richard Hennig, istoricul sovietic A. Gorbovski, arheologul moscovit A. Jirov, etnograful austriac Robert Heine-Geldern, istoricul german Paul Hermann s-au impus atenției generale. Și... începînd din mitologie pînă-n perioade nu prea îndepărtate ale istoriei, datorită muncii lor neobosite de a tria ceea ce este de ceea ce nu poate fi, istoria se îmbogățește iar enigmaticele se destramă. Se destramă nu fără a surprinde...

Argonauții și... petrolul

Timp de veacuri cititorii s-au lăsat fermecați, generație după generație, de pasionanta și dramatica aventură a argonauților. Adevărată povestire științifico-fantastică — judecînd-o la nivelul cunoștințelor vremii în care a fost zămislită — epopeea lui Iason și a tovarășilor săi a reprezentat cu demni-

Vedere din avion a monumentului de la Stonehenge

tate, timp de milenii, o legendă în care știința nautică a vremii și fabulosul își împleteau pasajele la tot pasul.

Cercetătorii moderni au căutat, însă, să ridice un colț al vălului care înconjură legenda și dintru început a apărut clar că, de fapt, nu e vorba decît despre un îndrăzneț raid al piratului Iason într-o vreme în care micenienii — marinari ai epocii bronzului și stăpîni ai Mediteranei orientale — își începuseră incursiunile în Marea Neagră, fie în scopuri de jaf, fie în căutarea unor noi piețe locale.

Îmbarcat pe rapida corabie cu cinci rînduri de rame, Argo, întovărășit de cei mai cunoscuți navigatori ai timpului, Iason atinge Colhida în colțul de sud-est al Mării Negre. Scopul său — pe care îl și realizează — este să captureze „lina de aur” : pielea din „aur adevărat” a unui berbec înaripat. Înainte de a intra în posesia regelui Colhidei trofeul, spune legenda, aparținuse însuși zeului Hermes, patronul comerțanților, călătorilor și hoților.

Multe și grele au fost peripeziile. Cînd, însă, în cele din urmă Iason ajunge la gura fluviului Phasos, totul părea mulțumitor. Cu cită mirare — episod demn de reținut — a privit, însă, el, autentic reprezentant al epocii bronzului, căruia în întregime durată din fier a regelui Aetes. Ciudată căruță și mai ales ciudat rege, de vreme ce se slujea nu numai de un car atît de neobișnuit, ci și de niște tauri cu care nu era prea ușor lucru să ari. Găzduiți într-un grajd subteran, taurii vărsau puicioasă pe nări ! Iar cînd Iason însuși e silit la „cînstea” de a da un ocol minunatei căruțe, ei se-nconjoară de flăcări și fum ! Ce să mai spunem de lina de aur ? Nu o păzește oare un monstru de același neam ? Un zgriștor care și el varsă jăratec pe nări și cu care nici îndrăznețul Iason nu cutează a-și măsura puterile. Din fericire Medeea — cea cu bucle blonde și ochii mari — îl scutește de o luptă cu sfîrșit indoielnic, dăruindu-i-se pe viață împreună cu lina de aur, pe care după ce o subtilizează o aduce pe bordul vasului, cu care fug amîndoi.

Ca măsură de prudență drumul de întoarcere e schimbat. Unul dintre eroicii navigatori are-n sacul său de drum un vechi manuscris care indică un braț (?) prin care Dunărea însăși s-ar îndrepta spre „Marea Siciliei”. Expediția urcă pe Dunăre, descoperă „brațul” căutat, ajunge în Adriatică și revine, în sfîrșit, acasă, pentru a se bucura de faima bine-meritată...

Rînd pe rînd oamenii de știință au „triat” legenda. În primul rînd geografii. Riul Phasos și orașul Colhida ? Dar Herodot nu a vorbit oare și el despre amîndouă ? Parcă pe aici, pe malurile acestui riu, s-au înfăptuit grecii cu pasărea aceea cu penaj aurit și carnea delicioasă : fazanul, al cărui nume însuși vine de la acel al râului. Așa dar rîul și orașul au existat. Ce au devenit ele ulterior ? Azi, de pildă. Cercetări recente au limpezit lucrurile. Phasos-ul lui Herodot este riul caucazian Rion, iar orașul... orașul este micul centru petrolifer Poti, situat la nord de Batumi.

Și atunci ? Herodot însuși menționează că Phasos, oraș construit pe piloți, într-o mlaștină, trimitea pînă departe naftă sau bitumen, pe care alte cetăți le cumpărau pentru a călăfătui cărăbiile și a unge osiile carrelor. Iată pentru ce unii istorici ai științei nu s-au sfiit să afirme că focul și flăcările zvrîlitate pe nări de legendarii tauri ai lui Aetes miros a petrol !

În rest, în ceea ce privește „lina de aur” însăși, istoricii moderni îi dau pe deplin dreptate lui Strabon, care încă pe la începutul erei noastre era de părere că riveranii de pe Phasos, rîu bogat în nisip aurifer, rețineau pe piei de oaie, convenabil cufundate în unde, grăunțoarele de aur cărate de curent.

A mai rămas de explicat inexistentul „braț” al Dunării prin care „Argo” a trecut din fluviu în Adriatică. Se pare că acesta din urmă nu e decît o convențională reprezentare a vechiului drum comercial care lega altă dată Valea Dunării de Mediterana, traversînd culmea Semmeringului, cursul Savei și masivul păduros al Birnbaum-ului. Partea sudică a acestui drum era, de altfel, practicabilă de-a lungul unor cursuri de apă despărțite prin sirimțe „punți” de pămînt, ușor de trecut prin transbordare.

Grecii lui Homer și monumentul de la Stonehenge

O veche legendă grecească, mai bătrînă decît surorile sale care i-au inspirat năpieri-toare versuri lui Homer, vorbește, printre primele, despre țara „hiperboreenilor”, așezată departe înspre Nord. Unde să fi fost ea oare ? Fără să fie vorba de

o țară ce e de găsit cînd într-un loc, cînd în altul, e de subliniat că din analiza critică a tradițiilor și legendelor pămîntului hiperboreenilor a fost identificat, pe rînd, cu ținuturi ale scîiților, situate în răsăritul Europei sau cu altele așezate departe, în insulele britanice.

Vechea legendă, despre care am amintit, se referă, însă, la insulele britanice. Știm această deoarece în textul ei se amintește că aci, la hiperboreeni, se află „un vast sanctuar de formă circulară unde din cînd în cînd se reunesc lebedele cîntătoare pentru a venera divinitatea locală”.

Cititorii vor spune că de astă dată ne aflăm de-a dreptul în plin basm. Ei bine, tocmai lebedele cîntătoare i-au ajutat pe cercetători să fixeze locul monumentului.

Sanctuarul rotund din legendă este faimosul Stonehenge, marele monument circular de pe cîmpia din Salisbury, din Anglia, cel în cadrul căruia, în antichitate, cu prilejul solstițiului de vară, se desfășurau mari serbări religioase. Iar lebedele cîntătoare, departe de a fi un element fabulos de basm, reprezintă, dimpotrivă, unica garanție de autenticitate a identificării monumentului. De ce ? Pentru că în Europa septentrională, în special în Anglia, și numai aici, trăiește (încă și azi), lebăda cîntătoare, *Cygnus Cygnus* sau *Cygnus musicus*. Glasul acesteia — spun zoologii — se aseamănă cu sunetul unui clopot de argint. Cînd lebedele cîntătoare zboară în cîrduri, la mare înălțime, cîntecul lor melancolic ne amintește niște trompete îndepărtate... Este, însă, necesar să mai subliniem că, moștenind probabil tradiția de la predecesori cu mult mai vechi, celții consacraseră monumentul zeului lor Borvon. Însă Borvon avea drept simbol o „pasăre sacră” și anume tocmai lebăda cîntătoare !

Este suficient să ne închipuim că preoții vechiului sanctuar îngrijeau o mică colonie de lebede sacre ca să constatăm că legenda nu minșea. În

Atlas cu globul pămîntesc în spate

legătură cu hiperboreenii, însă, plasarea lor de către legenda respectivă în țara cu monumentul rotund este arbitrară și se datorează unei confuzii geografice.

O întrebare, însă, tot mai rămîne de pus. Cine a furnizat grecilor din epoca homerică amănuntele povestirii, intrate în legendă ? Aici R. Hennig și A. Gorbovski pot să-l completeze pe Paul Hermann : crețanii, faimoșii marinari ai regelui Minos, legendar și el, plutiseră, se pare, cu cincisprezece veacuri înaintea erei noastre pînă pe fărîmurile ce-toasei Britanii.

A unsprezecea muncă a lui Hercule

Cînd Zeus a nuntit cu Hera, sora și cereasca lui soartă, zeița Gea, mama Pămîntului, le-a oferit în chip de desert, la masa praznicului, câteva mere „de aur curat” pe care, chipurile, le-ar fi cules dintr-un copac minunat, purfînd rod fără de asemănare într-o grădină de dincolo de marea ocean de la apus. Patru era numărul fecioarelor, Hesperide pe nume, care îngrijeau fermecatul pom, păzit pe deasupra și de cele o sută de capete ale unui strașnic balaur.

Iată pentru ce Euristeu, rege al Micenei, hotărîște lui Hercule, pînă acum ieșit învingător din zece mari isprăvi, să-i aducă mere din pomul cel atît de păzit.

Ce face Hercule ? Înțelept, „lucrează” printr-un interpus : gigantul Atlas. Acesta, ocupat prin apropierea locului cu susținerea bolții cerești, se lasă înduplecat și ucide balaurul. Hercule, cu merele în sîn, revine victorios la Micena.

Povestea și-a livrat și de astă dată misterul. Richard Hennig, cunoscutul specialist german în istoria geografiei, a găsit „cheia” legendei în persoana lui Atlas.

Atlas era un munte — dar nu acrocan — lucru limpede vizibil dintr-o ză a textului Odiseei : „Coloana despărte cerul de pămînt” cum s poate fi decît virful Pico din Tenerifare), adevărat stîlp al cerului, acoveșnică, înalt de 3700 m.

Dar dacă, așa cum prevăzuse, prvon Humboldt, Atlas cel din legecest munte, atunci nici grădina este prea departe : într-una dintr-este a unui grup de insule cîntate de dem personificate în auritele fruct local *Arbutus Canariensis*.

De altfel urmînd părerile unor preți ai enigmatelor mai vechi sau nriei și geografiei cum este, de exbovski, pentru a ne convinge defitudinea interpretării de mai sus vedem în cea de a 11-a ispravă simplă aluzie la un „zvon” foarte despre existența în Atlantic, dinco a unui grup de insule cîntate de și zile”) și despre care ajunsese Grecia continentală, adusă de na sau poate de fenicieni, care și el Argonauții, sanctuarul lebedelor cile lui Hercule... toate au simburate, uneori revelator pentru mo care cei vechi cunoșteau lumea. I gende și mituri nu-și așteaptă ce a ne dezvălui partea lor certă de

S
tălm
leg

SUME

Cu o mie de ani înaintea merienii au cunoscut unele tricer din natură : focurile S cărcările electrice ale tipa tor vieții marine etc. Dar rus și în nici o legendă nu s tricitatea ar fi găsit, în an plicație practică. De altfel s era electricității începe în s Luigi Galvani și-a început riente.

În ajunul celui de al do dial un arheolog german regiunea orașului Bagdad, mică conținînd resturi de cu de știință a emis senzațio vasul ar reprezentat... un el Lucrurile au început să s 1962 cînd o expediție arhe

Dintre toate plăsmuirile minții omenești cea mai „productivă” pentru știință a fost legenda medievală a „pietrei filozofale”, cu ajutorul căreia orice metal putea fi, chipurile, transformat în aur. Și cu toate că strădaniile alchimistilor de a găsi mult visata piatră au fost zadarnice, căutările lor s-au soldat cu descoperirea multor substanțe chimice pînă atunci necunoscute.

O altă binecunoscută legendă, aceea a „elixirului vieții”, a „apei vii” dătătoare de tinerețe fără bătrînețe, n-a dat nimic științei; dimpotrivă, are la activul ei multe victime omenești. Dar iată că în zilele noastre amîndouă legendele se întîlnesc pe tărîmul științelor exacte care au dovedit că există „apă vie” și că mutația elementelor e posibilă.

Elîxirul vieții

Oricît de ciudat ar părea, povestea „apei vii” trebuie să înceapă cu cîteva cuvinte despre... „apa moartă” sau, cum i se mai spune, „apă grea”.

Astăzi se știe că hidrogenul are trei izotopi: protiu, deuteriu și tritiu. Apa obișnuită, cu care avem de-a face în fiecare zi, e de fapt un amestec de patru ape: 1) ușoară, care conține protiu, 2) grea, cu un procent ridicat de deuteriu, 3) amestecată și 4) cea conținînd mult tritiu. Toți izotopii hidrogenului sînt activi din punct de vedere chimic și dau compuși chimici analogi, cu deosebirea că cei ai hidrogenului greu sînt mult mai stabili decît compuşii respectivi ai hidrogenului ușor.

Cu și fără deuteriu

Ne interesează, în primul rînd, compuşii în care protiu și deuteriu pot intra „pe picior de egalitate”. Ce putem spune, de pildă, despre compuşii chimici organici, care intră în componența substanței vii? Ei sînt, de asemenea, mai stabili și mai puțin activi cînd conțin deuteriu, devenind însă activi cînd conțin protiu. Putem spune, așadar, că deuteriu frînează iar protiu stimulează metabolismul. S-a observat că organismele tinere tind să-și reducă cantitatea de deuteriu. În apa de mare, de pildă, deuteriu se găsește în proporție de 0,0155 la sută iar în cochiliile moluscelor de numai 0,0141 la sută. Interesant e și faptul că organismele îmbătrînite nu-și pierd capacitatea de a elimina deuteriu.

Există oare pe globul pămîntesc zone în care apa e foarte săracă în deuteriu? Dacă da, ele sînt cele mai prielnice vieții. De altfel, avem temeri serioase pentru a presupune că asemenea zone există. Argumentele nu lipsesc.

Înșușirile fizice ale apei cu un conținut ridicat de deuteriu se deosebesc de ale apei obișnuite. Temperatura de fierbere a apei grele este cu 3° mai ridicată față de cifra corespunzătoare a apei ușoare. În natură apa circulă mereu: se evaporă, aburii ajung în locuri diferite, se condensează și revin pe pămînt sub formă de ploaie sau zăpadă; apa înghețată, gheața, se deplasează și ea, apoi se topește. În cursul acestor „călătorii” deosebiri în însușiri fizice ale apei grele și ușoare determină variații în gradul de concentrare a deuteriului din apă, gheață și vaporii. S-a constatat, astfel, că de pe suprafața bazinelor de apă fără scurgere se evaporă mai cu seamă apa ușoară, restul lichidului sporindu-și concentrația în deuteriu; cercetările efectuate în regiunea fluviilor Rio-Grande și Red-River, care străbat țări cu climă caldă, au dat rezultate identice. Precipitațiile din zonele de altitudine sînt, în schimb, sărace în deuteriu, ceea ce face ca suprafața apelor din acele regiuni să aibă aceeași proprietate. Cît privește condensarea vaporilor de apă din at-

mosferă, fenomenul privește în primul rînd aburii de apă grea, restul masei de aburi rămînînd cu un procent scăzut de deuteriu. Zăpada și ghețarii conțin și ele puțin deuteriu.

Să schițăm acum, în cîteva cuvinte, tabloul activității biologice legate de distribuirea apelor bogate sau sărace în deuteriu.

Cea mai bună băutură...

Se știe că locuitorii regiunilor muntoase (unde apa e săracă în deuteriu) se bucură de o viață lungă iar vinătorii din pădurile nordice, care beau apă de ploaie sau de zăpadă topită, sînt oameni sănătoși și rezistenți. Știința a acumulat numeroase fapte în sprijinul acestei afirmații. Citez cîteva:

Un pahar de apă provenită din gheață topită (sau un pahar de apă distilată amestecată cu puțină sare) înviorează un organism oboșit.

Sînt mai hrănitoare alimentele fierse în vase închise, în care nu se produc pierderi de apă ușoară sub formă de aburi, decît alimentele cărora în timpul fierberii li se adaugă apă. În acest ultim caz concentrația de deuteriu sporește.

În tundră sau în zona mîrginașă a zăpezilor veșnice viața pulsează deosebit de intens.

În perioadele din istoria Pămîntului care au urmat marilor glaciații viața

deuteriului din apă poate, deci, s-o transforme într-un stimulator puternic prin dezinhibarea și intensificarea proceselor metabolice: plantele și viețuitoarele s-ar înmulți mai repede, ar fi mai viguroase și s-ar dezvolta mai bine în direcția sugerată de om. Și dacă ar fi să ajungem la ipoteze semifantastice, am putea presupune că într-un viitor mai mult sau mai puțin îndepărtat apa lipsită de deuteriu va înlesni tratamentul unor boli grave cum sînt cancerul, afecțiunile cardio-vasculare sau bolile psihice. Nu-i de loc exclus!

Dar cum să folosim imensele binefaceri pe care ni le făgăduiește „apă vie”, apă fără deuteriu?

Reversul medaliei

Pînă nu demult atenția oamenilor de știință a fost îndreptată spre deuteriu sub formă de apă grea, care joacă un rol important în industria atomică. Mijloacele actuale de extragere a deuteriului din apa obișnuită — distilare fracționată a apei, electroliză etc. — fiind foarte costisitoare, celălalt aspect al problemei, curățirea apei de deuteriu, a rămas în afara preocupărilor oamenilor de specialitate. Or, îndepărtarea deuteriului din apă mi se pare o problemă cel puțin la fel de importantă ca aceea a extragerii lui în anumite scopuri. Ce ne rămîne de făcut? Să ținem sea-

ința ăcește ndele

II ȘI... GALVANOTEHNICA

Bagdadului a descoperit un mare număr de vase de ceramică în interiorul cărora se aflau niște cilindri de cupru și de fier. Cilindrii erau corodați de parcă ar fi fost supuși acțiunii unor acizi. Fundul vaselor păstra urme de bitum. În apropierea vaselor s-au mai găsit podoabe de argint aurit asupra cărora timpul n-a lăsat urme distrugătoare.

Să fie vorba, într-adevăr, de elemente galvanice? Și nu cumva sumerienii le-au folosit pentru aplicarea pe podoabe a unui strat fin de aur? Să fi cunoscut ei galvanostegia, adică procedeul tehnic de acoperire a unui obiect metalic cu un strat fin din alt metal? Din păcate există un singur argument în sprijinul ipotezei și anume imposibilitatea aplicării manuale a unui asemenea strat fin.

Oamenii de știință au încercat să reproducă procesul tehnologic care a avut loc cîndva în străvechile vase. Ei au introdus în vas un cilindru de cupru, i-au aplicat în partea inferioară o placă de bitum, au introdus apoi o vergea de fier și au umplut vasul cu sulfat de cupru. După care au constatat apariția tensiunii electrice!

E foarte greu, desigur, să stabilești ce electrolit au folosit vechii meșteri. Acizii acetic și citric erau deja cunoscuți și, fără să exceleze prin tărie, prin cuplarea mai multor elemente într-o baterie, puteau determina un potențial mulțumitor. Vergele de fier serveau, probabil, la conectarea elementelor; sîrma nu fusese încă „inventată”.

K. Massaev

Așa își imagină strămoșii noștri „fîntina tinereții”

s-a dezvoltat impetuos, mai cu seamă în imediata vecinătate a ghețarilor în retragere.

Peștii migrează spre cursurile superioare ale fluviilor și spre mările nordice, în direcția zonelor mai sărace în deuteriu.

În sfîrșit, se pare că procentul ridicat de deuteriu din sol a avut o oarecare contribuție în formarea deșerturilor din regiunile altădată înfloritoare.

Iată, așadar, o serie de fapte care arată că prezența apei grele în apa obișnuită are un rol negativ în procesele metabolice ale organismelor vii, determinînd modificări ireversibile care grăbesc îmbătrînirea. Eliminarea

ma, în primul rînd, nu numai de compoziția chimică a apei, dar și de izotopii pe care-i conține. Ar fi de dorit să se evite crearea unor bazine de apă fără scurgere și cu suprafețe de evaporare foarte mari și să se folosească cît mai mult, pentru nevoile economiei naționale — ale agriculturii, silviculturii etc. — apa provenită din topirea zăpezilor și gheții. Va veni, poate, și timpul cînd prin conducte va circula apă curățită de deuteriu, mult dorita „apă vie” care va dărui oamenilor dacă nu o tinerețe fără bătrînețe, cel puțin o tinerețe îndelungată.

Ing. V. Umceaev

Pe teme de sezon

Tușesc, doctore...

Cauzele care pot provoca tusea sînt într-afit de variate, iar tratamentul atit de diferit, în funcție de tulburările fiziopatologice care stau la originea tusei, încit o discuție despre acest banal și totuși important simptom ni se pare cît se poate de folositoare.

Tusea este un act reflex sau conștient de apărare, care urmărește evacuarea unor produse anormale din trahee, bronșii sau plămîni, provocată fiind de excitarea fibrelor nervoase din aceste regiuni.

Tusea seacă, uscată este o tuse iritativă care poate fi însoțită de o senzație de gîdăre foarte neplăcută, încitînd în creu alte accese de tuse. Mai puternică dimineața și seara, tusea uscată poate fi influențată de variații bruște ale temperaturii, de exemplu prin trecerea dintr-o cameră rece într-o cameră caldă, sau la culcare, prin încălzirea în pat. În caz de pleurezie, fiecare nou acces de tuse este însoțit de junghiuri foarte puternice.

Tusei uscate, iritative îi succede uneori tusea catarală, umedă, cum se întimplă în evoluția bronșitei acute. Este însoțită întotdeauna de expectorația unor secreții bronșice cu puroi și mucus. Tusea umedă apare în formele evolutive ale bronșitei, în pneumonie, abces pulmonar, bronșectazie, la sfîrșitul unei crize de astm bronșic etc. În tuberculoza pulmonară, tusea apare adeseori dimineața, apoi dispare de îndată ce a

fost eliminată secreția care s-a acumulat în bronșii în cursul nopții.

Uneori, tusea prezintă anumite particularități, care permit chiar unui profan să pună diagnosticul bolii principale. În tusea convulsivă (sau „măgăreas-că”, cum i se mai spune, din cauza tonalității ei caracteristice), tusea survine în accese din ce în ce mai frecvente și mai obositoare. La început s-ar părea că ne aflăm în fața unei stări gripale cu localizare laringo-traheală. Apoi tusea devine tot mai îndărătnică, întein-du-se mai cu seamă în cursul nopții și spre dimineața, fără să mai cedeze la tratamentele obișnuite. După 10—14 zile, apar așa zisele chinte ale tusei convulsive; acestea încep printr-o inspirație mai profundă, urmată de sacade de tuse foarte apropiate unele de altele. Accesul, care poate cuprinde pînă la 30 de asemenea sacade fără întrerupere, se însoțește de senzația de sufocare și de spaimă, de învinețirea (cianoza) feței și de sudori reci, care creează un tablou dramatic al crizei. În acest moment se produce o inspirație șuierătoare, numită *repriză*, care poate pune capăt accesului sau poate fi punctul de plecare al unor noi accese. În cele din urmă bolnavul expectorează o spută viscoasă, sticloasă, asemănătoare albușului de ou, însoțită de vărsături cu conținut stomacal.

Față de varietatea tulburărilor fiziopatologice care se manifestă prin tuse, vigilența celor care consultă fără înțirziere medicul este pe deplin justificată. Care trebuie să fie comportarea pînă la precizarea diagnosticului? Cel mai bun mijloc de calmare a tusei este aerul curat, inhalat în cursul plimbărilor zilnice. Cînd tusea este, însă, deosebit de îndărătnică, ea poate fi calmată cu bromură și luminal, codeină, beladonă și antihistaminice de sinteză (cum este siropul de Romergan, 1—3 lingurițe zilnic în funcție de vîrstă — N.R.).

În tusea convulsivă, administrarea antibioticelor constituie astăzi un tratament pe cît de simplu pe atit de eficient. Antibioticele acționează asupra germentului specific — *Bacillus haemophilus pertussis* — cît și asupra florii microbiene asociate, prevenind astfel complicațiile. Dintre antibiotice, rezultatele cele mai bune le dă cloramfenicol (sau produsul românesc Cloramfenicol — N.R.) în doze de 100 mg/kilocorp în 24 ore pentru copiii sub șase ani și de 50 mg/kilocorp pentru copiii mai mari. Medicamentul se va lua timp de 7—10 zile în patru prize la șase ore interval. Rezultate bune, dar inferioare cloramfenicolului, dau aureomicina și streptomina. Antibioticele se administrează asociate cu vitamină C, vitamină B complex și vitamină D₂ la copiii rahitici.

Dr. Lidia Serafimova

O BOALĂ FRECVENTĂ

CISTITA

Una din cele mai frecvente boli ale vezicii urinare este cistita, adică inflamarea vezicii. Aceasta se produce fie în urma pătrunderii microbilor patogeni fie în urma iritației mucoasei care căptușește vezica de către substanțele chimice ce se elimină prin urină. De asemenea, mucoasa se poate inflama cînd există un calcul, care prin prezența lui produce o iritație mecanică.

Cistita apare la orice vîrstă și la ambele sexe, dar este mai des întîlnită la femei. Microbii pot pătrunde în vezică coborînd o dată cu urina secretată de un rinichi infectat. Cei mai frecvenți agenți patogeni ai cistitei sînt colibacilii, apoi stafilococi și bacilul Koch (bacilul tuberculozei).

Bolnavul de cistită se plînge de dureri în regiunea vezicii, urinează des avînd usturimi și puroi în urină. Uneori aceasta poate avea o culoare roșietică, semn al prezenței sîngelui. Cînd apar semnele de boală este necesară imediată consultarea medicului, pentru a stabili pe baza examenului clinic și a analizelor de laborator care este cauza îmbolnăvirii vezicii urinare.

La bolnavii de cistită nevoia de a urina, sau numai senzația că vor să urineze, este atit de imperioasă încit uneori nu au liniște nici noaptea. Cu timpul starea bolnavului se înrăutățește din cauza insomniei provocate de dureri. Este demn de remarcă faptul că de cele mai multe ori boala evoluează fără febră. Altei există stări subfebrile, însoțite sau nu de frisoane.

Lăsată să evolueze fără tratament, cistita poate duce la complicații — cea mai des întîlnită fiind infectarea organelor din jurul vezicii. De asemenea, dacă infecția nu s-a produs pe cale descendentă de la rinichi spre vezică, ea se poate propaga ascendent la rinichi.

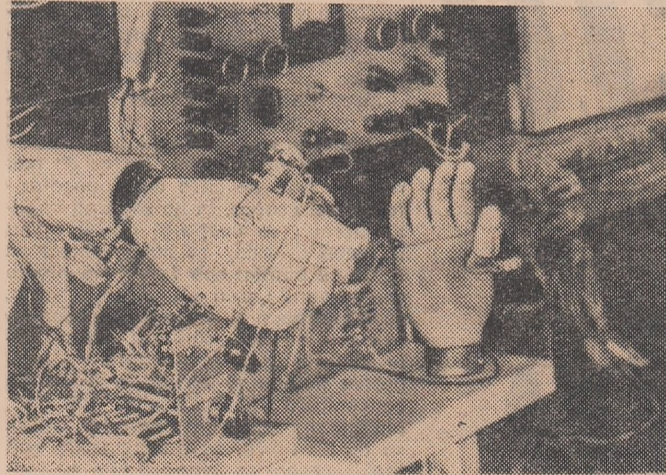
BRĂȚE MECANICE

Esculap răspunde...

Două brațe mecanice, uimitor rezultat al științei, i-au redat încrederea lui Enrico Bertini. Cu trei ani în urmă un accident de muncă îl transformase într-un mare invalid și de atunci în sufletul-i se perindaseră pe rînd speranțe și amare deziluzii. Faptul că la spitalul din Bologna i se spusese: „Uită-ți brațele; nici o proteză nu e posibilă” aruncase familia în cea mai cumplită disperare. Apoi o licărire de speranță: „Poți să încerci în Uniunea Sovietică”. A plecat acolo și s-a întors de curînd, ducîndu-și singur geamantanul.

Pentru aplicarea protezei bioelectrice, un minunat aparat electronic produs de curînd pe scară comercială în Uniunea Sovietică, bonturile brațelor erau prea scurte. În 7—8 zile i s-au fabricat, însă, protezele mecanice. Apoi i-au fost adaptate, s-au corectat greșile și a început reeducarea. În octombrie, cînd Bertini a sosit acasă, putea să scrie, să mînince, să bea, să fumeze singur. Mai are nevoie de un an pentru a ajunge să facă aproape tot ceea ce făcea cu brațele adevărate. În 1966, cînd proteza bioelectrică va putea fi aplicată și de la umăr, el se va reîntoarce în Uniunea Sovietică.

Deocamdată, plin de voieșie, un om redat vieții, poveștește întîmplări din timpul șederii la Leningrad, despre experiența cîștigată, despre oamenii de aloc, despre alaiul ce l-a însoțit la despărțire, despre cadourile primite...

Mină bioelectrică pe care Enrico Bertini o va putea folosi în 1966

OIDIU N. SALVADORI — București: Judecînd după „tonul” relațiilor, avem impresia că dv. dramatica situația în mod nejustificat. Ma multă încredere deci în „forțele” dv și totul va merge bine. Și mai cu seamă nu vă descurajați după primu eșec. Vă recomandăm să evitați exce-sele alcoolice, surmenajul, să respectați cel puțin opt ore de somn noaptea. De asemenea: excursii la sfîrșitu săptămîinii (afară din București), exerciții de gimnastică, masaie uscate de lungul coloanei vertebrale și pe perineu, hidroterapie sub formă de dușuri și loțiuni. Rezultate bune s-au obținut prin electroterapie cu curent continuu ascendent sau galvanofaradizare pe organele genitale externe.

Ca medicație internă: preparate cu nucă vomică în picături sau cașete stricnină, fosfor, iohimbina. Produs opoterapic: testosteron 25 mg/zi de 5 ori pe săptămîină, reducîndu-se ulterior doza la 25 mg de două ori pe săptămîină sau chiar o dată pe săptămîină. Terapie de stimulare cu coripan (glânduantin) — fiole a 500 u.i., 3 fiole pe săptămîină — timp de două luni de zile.

BELU OCTAVIAN — Rm. Vilcea: Evident, nu băuturile alcoolice sînt „remedii” tulburărilor dv. Pe lingă indicațiile fizice și psihoterapeutice, aceleași ca în răspunsul precedent, vă recomandăm Madiol, fie sub formă de comprimate (sublingual), 5-6 comprimate zilnic, fie — mai bine — injectabil intramuscular, 3 fiole zilnic pînă la obținerea rezultatului dorit, după care veți scădea la o doză de întreținere de o fiolă zilnic.

D. S. NÂDEJDE — Tg. Cărbunești: În afara amănuntului cu privire la reumatismul coloanei vertebrale, și care nu are nici o legătură directă cu tulburările fiziologice de care vă plîngeți, nu ne-ați lămurit de cînd ați constatat aceste tulburări. Ni se pare, deci, că răspunsul dat în acest număr tov. Salvadori cuprinde recomandări potrivite și pentru cazul dv. Dar tratamentul trebuie oricum aplicat sub controlul unui medic endocrinolog.

ION ION — Constanța: a) V-ați pus singur „diagnosticul”: sînteți timid și emotiv, din care pricină ați evitat să consultați din timp un medic endocrinolog, ceea ce vă sfătuim să faceți acum. Pentru starea de excitație psihomotorie un medicament eficient este produsul de import Nozinan, 1-2 comprimate zilnic. b) Citiți răspunsurile date tovarășilor Salvadori și Belu Octavian.

NICHITA NAZARICA — Cerghid, reg. Mureș-A. M.: 1) O rețetă bună pentru hemoroizi este următoarea: Rp. Antipirină 0,30 g + Anezetină 0,05 g + Extract de beladonă 0,02 g + Extract de jusquiam 0,02 g. Unt de cacao q.s. pentru un supozitor.

D.S. Intrarectal, 2-3 pe zi. Aceste supozitoare au o acțiune decongestivă, anestezică, antispastică.

2) În crizele congestive se recomandă băi de șezut reci.

3) Combateți constipația cu laxative uleioase, evitați mesele abundente, mîncărurile picante și condimentate (piper, ardei iute, muștar etc). În cazul însă cînd terapia medicală nu dă rezultate, singura soluție rămîne totuși intervenția chirurgicală prin diatermocoagulare sau diatermorezecție, ori prin excizia pachetelor hemoroideale. Colectoduodenita de care suferiți nu reprezintă o contraindicație în acest sens.

VARIETĂȚI MEDICALE

HORMONII ÎNTRIZIE ÎMBĂTRÎNIREA ?

La Institutul de endocrinologie din Moscova s-au efectuat cercetări privind influența hormonului glandei tiroide și a hidro-cortizonului asupra colesterolului. Primind ambii hormoni în doze egale cu cantitatea produsă de organismul unui om în vîrstă de 20 ani, persoane în vîrstă de 35—50 ani au pierdut surplusul de colesterol, singele lor devenind analog în conținut cu al unui tînăr de 20 de ani. La persoanele în vîrstă de 20—25 ani, în urma tratamentului cu hormoni cantitatea de colesterol a fost mai mică decit nivelul mediu. Medicii au pornit de la ipoteza că nivelul crescut de colesterol din sînge s-ar datora activității reduse a acestor doi hormoni, care reglează conținutul colesterolului, în organismele care îmbătrînesc.

O dată cu vîrsta, glanda tiroidă și glandele suprarenale au tendința să reducă producția de hormoni. Cercetătorii au emis ipoteza că ar fi posibil să se întirzie îmbătrînirea prin administrarea hormonilor produși de aceste glande.

APARAT PENTRU VORBIRE

La uzinele „Elektroaparat” din Cimkent (R.S.S. Kazahă), s-a construit un aparat de vorbire cu ajutorul căruia un om care și-a pierdut vocea în urma unei intervenții chirurgicale sau a unui traumatism laringian poate iar să vorbească.

Aparatul este format dintr-un tub din masă plastică cu o greutate de 50 de grame, care seamănă cu o lulea. În acest tub este montat un vibrator în miniatură conectat cu un generator pe bază de semiconductori alimentat cu două baterii de lanternă.

Aparatul reproduce clar și suficient de tare vorbirea, ca și cum ar înlocui coardele vocale, reproducînd totodată și timbrul inițial al vocii.

VACCINĂRI FĂRĂ SERINGĂ

Se știe că una dintre problemele care preocupă actualmente pe medici este aceea a substituiri injectiilor cu alte mijloace de tratament, datorită marelui număr de cazuri de hepatită epidemică provocată de injectii făcute cu seringi și ace insuficient sterilizate.

Nu de mult, doctorii V. Volpe și V. Mironov din Moscova au găsit o metodă de a face vaccinații fără seringă. Ei au confecționat brățări, inele, clipsuri. În locurile de contact cu pielea acestea sînt prevăzute cu inele de cauciuc îmbibate inițial cu o soluție de vaccin și apoi uscate.

Aceste obiecte se poartă aproximativ două săptămîni, timp în care vaccinul pătrunde treptat prin porii pielii.

Dr. Iliia Zubkov

EDITH PIAF

Debutul meu

Incepînd cu numărul 1 pe 1965, revista sovietică „Teatr” va publica integral memoriile mării cântărețe franceze Edith Piaf de la a cărei moarte s-a împlinit un an. Cea căreia poporul francez îi spunea tandru „Piaf a noastră”, vorbește în cartea ei despre dînsa, despre prietenii ei, despre artiștii pe care i-a întîlnit, despre artă. Cartea uimește prin simplitatea și sinceritatea cu care e scrisă. Cînd o citești, ai impresia că auzi glasul viu al artistei (de altfel, înainte de a le scrie, Piaf și-a depănat amintirile în microfonul unui magnetofon), că auzi acele intonații unice în care pasiunea alterna cu umorul, bunătatea și noblețea, caracteristice pentru Edith Piaf.

Răspunzînd interesului și nerăbdării cititorilor sovietici, săptămînalul „Literaturnaia Rossia” a publicat, cu aprobarea revistei „Teatr”, un fragment din carte, pe care îl reproducem mai jos cu unele prescurtări.

De ce, incredîndu-mă capriciilor memoriei, nu mi-aș începe amintirile cu ziua cînd soarta m-a luat de mîna și m-a dus cu dînsa pentru a mă face cîntăreță, așa cum îmi fusese urșit?

Asta s-a întîmplat cu cîțiva ani înainte de război, pe o stradă din apropierea pieței Étoile, o stradă oarecare, necunoscută: Troyon. Pe atunci cîntam pe unde se ni-merea, vagabondînd pe străzile Parisului împreună cu o prietenă. Ea încasa banii întinzînd mîna în fața trecătorilor.

În acea zi mohorîtă de octombrie 1935, „lucram” la intersecția străzii Troyon cu bulevardul Mac-Mahon. Îmbrăcată cu un palton lung pînă la glezne, larg și rupt în coate, palidă, ciufulită, cu picioarele goale vîrîte direct în pantofi, cîntam cunoscutul cîntec al lui Jean Lenoir:

S-a născut ca o vrăbiuță,
A trăit ca o vrăbiuță,
Va muri ca o vrăbiuță!

Cînd am terminat și prietena, cu mina întinsă, a făcut ocolul „distinsului public” adunat în jurul nostru, s-a apropiat de mine un bărbat. Avea o înfățișare elegantă. Îl observasem dinainte: mă ascultase atent și nu știu de ce încrunțat. Acum stătea în fața mea, și m-a uimit albastrul delicat al ochilor lui, privirea lor bună, puțin tristă.

— Ești ne bună? — a început el direct, fără nici o introducere. Ai să-ți pierzi vocea!

Am făcut. Știam că vocea se poate „pierde”, dar asta mă neliniștea prea puțin: aveam alte griji, mai importante și mai urgente. Domnul a continuat:

— Nu ești zdravănă! Trebuie să înțelegi...

Era proaspăt bărbierit, bine îmbrăcat, avea un aer distins și respectabil. Dar asta nu m-a impresionat. Fetișcanele de pe străzile Parisului, cum eram eu, au limba ascuțită și iute la răspunsuri. Am dat din umeri:

— Trebuie să mînc!

— Bineînțeles, copila mea... Dar cu vocea ta ai putea să-ți câștigi altfel existența. De ce nu cînți într-un cabaret?

— Imi venea să-i răspund că nu mă pot arăta nicăieri cu maioul îngăunat și fusta jalnică de pe mine, cu pantofii care-mi cădeau din picioare (erau cu două numere mai mari). Dar m-am mulțumit să-i spun:

— De ce? Fiindcă n-am contract.

Și, îndrăzneț, am adăugat în zeflema mea:

— Afară doar dacă ai de gînd să mi-l propui dumneata!

— Și dacă o fac?

— Încearcă! Să vedem!

Probabil că ideea nu i-a displicut: a zîmbit, privindu-mă de sus în jos, și mi-a spus:

— Bine, să încercăm. Mă numesc Louis

Leplay. Sînt directorul cabaretului „Gernisse”. Te aștept acolo luni la ora 4. Ai să-mi cînți și să vedem ce se poate face cu tine.

Spunîndu-mi asta, și-a scris numele pe o bucată de ziar pe care mi-a dat-o împreună cu cinci franci. La plecare mi-a mai spus o dată:

— Va să zică, pe luni, la 4. Nu uita!

Am vîrît adresa și banii în buzunar și m-am apucat de cîntat. Omul mi se păru interesant, dar basmele lui... n-am crezut în ele.

Așa că seara, cînd m-am întors cu prietena în cămăruța noastră mizerabilă de hotel, eram hotărîtă să nu mă duc nicăieri.

Pînă luni reușisem să uit cu totul de întîlnirea fixată. Trecuse bine de amiază și eu tot mă mai lăfăiam în pat. Dar deodată mi-am amintit de discuția cu bărbatul de pe strada Troyon.

— Tu, azi trebuie să mă duc la domnul acela care m-a întrebat de ce nu cînt la cabaret.

— În locul tău m-aș duce. Nu se știe niciodată...

— Poate. Dar nu mă duc. Nu mai cred în Moș Crăciun...

Cu toate acestea, peste o oră eram în metro. Cum de m-am răzgîndit brusc? Nu știu. Mergeam la întîlnire fără nici o speranță, convinsă că pierd timpul de pomană... Și totuși pentru nimic în lume n-aș fi vrut să scap prilejul.

„Gernisse” era pe strada Pierre Charon nr. 54. Cînd am ajuns se făcuse ora 5. Leplay mă aștepta în prag. S-a uitat la ceas.

— Ai întîrziat o oră. Asta promite mult. Ce o să faci cînd ai să devii o vedetă?

N-am răspuns nimic și am intrat după dînsul. Așa am trecut pentru prima dată — ce e drept, ziua — pragul unuia dintre acele luxoase cabarete care, pentru fetele sărace ca mine, reprezentau cea mai înaltă expresie a bogăției.

În sala goală, semiobscură, era luminat doar ungherul unde se găsea pianul. Din fericire pianistul era un as în materie,

La microfon

căci nu aveam partituri. După cîte pot să-mi dau seama acum, s-a descurcat admirabil.

Dintr-o răsufare i-am trîntit lui Leplay tot repertoriul meu care era nemaipomenit de variat și — trebuie să o recunosc

— foarte bizar alcătuit. Leplay m-a oprit numai atunci cînd, terminînd cu cîntecele, m-am năpustit la ariile din opere.

Lipsindu-se de plăcerea de a mă asculta într-o arie din „Faust”, Leplay s-a apropiat de mine și punîndu-mi mîna pe umăr, cu o gingășie care m-a uimit, mi-a spus:

— Foarte bine, copila mea. Ai să ajungi departe, sînt convins de asta. De vineri începi să cînți aici cu 40 de franci pe zi. Numai că repertoriul tău... nu-i chiar ceea ce-ți trebuie. Ai stil. Și îți trebuie cîntece care să se potrivească personalității tale.

Edith Piaf

Alege „Niky — cîine afurisit”, „Fetele străzii”, „Vals” și „Mă străduiesc să trec neobservată”. Le poți pregăti pînă vineri?

— Sigur!

— Și încă ceva. N-ai altă rochie?

— Am o fustă neagră, ceva mai bună decît asta... și tocmai îmi tricotez un pullover. Dar încă nu-i gata...

— Cum crezi, îl termini pînă vineri?

— Precise!

Nu eram deloc convinsă de asta, dar am răspuns categoric. Nu puteam risca să se dea totul peste cap din pricina unui fleac.

— Bine — a spus Leplay. Mîine la 4 vino la repetiție. Și a adăugat cu o lumină glumeață în ochi: — Încearcă să ajungi pînă la 6. Măcar pentru pianist!

Am pornit spre ușă dar Leplay m-a oprit.

— Cum te cheamă?

— Edith Gassion.

— Nu-i nume de teatru!

— Uneori îmi spun Tania.

— Nu-i rău, dacă ai fi rusoaică.

— Sau Denise G.

Leplay s-a strîmbat.

— Asta-i tot?

— Nu. Mai este Huguette Elia.

Leplay l-a respins ca și pe celelalte.

— Nu merge!

Apoi m-a privit lung, gînditor și mi-a spus:

— Ești o adevărată vrăbiuță a Parisului și numele care ți s-ar potrivea cum nu se poate mai bine ar fi „Vrăbiuța”. Din păcate l-au luat alții. Dar trebuie să căutăm. În argo vrăbiei i se spune *piaf*. De ce să nu fii *la Môme* *) *Piaf*? Și după o clipă de gîndire, a întărit: — Așa rămîne. Vei fi Piaf.

Așa am fost botezată pe toată viața.

Vineri încă nu eram gata.

Cu repertoriul o scosesem la capăt. Am pregătit trei din cîntecele pe care mi le alesese Leplay. Al patrulea — „Mă străduiesc să trec neobservată”, scris special pentru Mistinguett — nu l-am putut reține cu nici un chip. Am stabilit cu Leplay să mă limitez la trei. În această privință totul era în regulă.

Dar puloverul nu izbutisem să-l termin. Mai aveam de făcut o mîneacă. L-am luat cu mine și, închizîndu-mă la toaletă, împleteam febril, repetînd în același timp

*) *Môme* în argoul parizian înseamnă *fetișcană, puștoaică*.

cuvintele cîntecelor mele. La fiecare cinci minute Leplay apărea la ușă:

— Ei, ești gata?

— Aproape...

Spectacolul începuse de mult și venise clipa cînd apariția mea nu mai putea fi amînată. Vinerea în cabaretul lui Leplay se afla toată „crema” Parisului. Își alesese anume o zi „festivă” ca să prezinte publicului noua lui „descoperire”.

În cele din urmă, pierzîndu-și răbdarea, Leplay a venit după mine.

— E rîndul tău. Hai!

— Dar...

— Știu. Îmbracă-ți puloverul. Ai să apari așa.

— Cum? Cu o singură mîneacă?

— N-are nici o importanță. Ai să-ți înfășori brațul celălalt în baticul pe care ți l-a dăruit Yvonne Vallais. Străduiește-te să nu te miști, să faci cît mai puține gesturi și totul va fi în ordine.

N-aveam ce să-i răspund. Și peste cîteva minute eram gata să apar pentru inția oară în fața unui public adevărat.

Leplay m-a prezentat chiar el.

— Acum cîteva zile treceam pe strada Troyon. Pe trotuar cînta o fetișcană, mică, cu o față palidă, bolnăvicioasă. Vocea ei m-a făcut să mă opresc. M-a emoționat profund, m-a cutremurat. Aș vrea să-l cunoașteți și dumneavoastră pe acest copil al Parisului. N-are rochie de seară și abia ieri am învățat-o cum să salute publicul. Va apărea în fața dumneavoastră așa cum am întîlnit-o eu pe stradă: fără fard, fără ciorapi, într-o fustiță ieftină... Așadar, *la Môme Piaf!*

Am ieșit pe scenă. M-a întîmpinat o tăcere care mi-a înghețat singele în vine. Mult mai tîrziu am înțeles ce anume a provocat-o. Tăcerea aceasta nu însemna ostilitate. Era reacția normală a unui public de oameni bine crescuți, care se întrebau dacă nu cumva stăpînul luxosului cabaret și-a ieșit din minți. Reacția unor spectatori care au venit să se distreze și cînd colo li se amintește că pe pămînt, foarte aproape de ei și nu la celălalt capăt al lumii, există fetișcane ca mine care nu mîncă niciodată pe săturate și sînt sufocate de nevoi. Era atîta nepotrivire între sala luxoasă și clienții eleganți pe de o parte și apariția mea aproape în zădărnice, palidă ca o fantomă. Nu numai ei, ci și eu îmi dădeam seama de asta. Și pentru prima oară în viața mea mi s-a făcut teamă, cumplită teamă de public, de a cărui existență nu bănuiam încă nimic cu numai un minut în urmă.

Îmi venea să fug. Se spune însă că nu sînt dintre cei care se dau bătuti. Dimpotrivă, greutățile mă stimulează întotdeauna și desori, cînd mă cred învinsă, nu se știe de unde capăt puterii noi cu care continui lupta. Așa că am rămas. Lipindu-mă de o coloană, cu mîinile la spate, am ridicat bărbia sus și am început:

Noi, fetișcanele fără adăpost...

Sala asculta. Încetul cu încetul vocea își recăpăta forța iar eu înceream. M-am încredințat să mă uit în sală și am văzut chipuri atente, chiar serioase. Constatarea aceasta mi-a dat curaj. Îmi „stăpîneam” publicul. La sfîrșitul cîntecului, uitînd de nemîșcarea la care mă obliga puloverul meu neterminat, am ridicat ambele mîini. Doar un gest, unul singur, dar rezultatul a fost catastrofal. Baticul, minunatul batic al Yvonnei Vallais a alunecat și mi-a căzut drept la picioare.

M-am făcut roșie de rușine. Acum toți acești oameni știau că puloverul meu n-are o mîneacă. Mi-au dat lacrimile. Minunatul meu vis eșua brutal într-o catastrofă. Îndată vor izbucni rîsete și voi părăsi scena huiduită.

Dar n-a ris nimeni. Era o liniște absolută. Nu știu cît s-a prelungit liniștea aceasta, dar mie mi s-a părut o veșnicie. Apoi au izbucnit aplauzele. Poate fuseseră puse la cale de Leplay? Nu știu. Răsunau de pretutindeni, din întreaga sală. Încă niciodată strigătele de „bravo” nu mi-au părut așa de dulci. Îmi venea să plîng...

Cînd m-am pregătit pentru al doilea cîntec, s-a făcut iarăși o liniște deplină. Și în liniștea aceea s-a auzit o exclamație:

— Halal fetișcană! E plină de talent! Era Maurice Chevalier.

De atunci mi s-au adus multe laude. Dar de nici una nu-mi amintesc cu atîta bucurie ca de aceasta.

(După „Literaturnaia Rossia”)

Cețurile

și luminile Angliei

Deși abia m-am întors din Anglia, unele impresii de călătorie s-au și sedimentat așa încât le pot așterne pe hîrtie.

Anglia mi s-a părut o țară plină de surprize. Chiar de la prima întâlnire cu ea a trebuit să-mi revizuiesc imaginile obișnuite, formate încă din tinerețe și legate de vremurile lui Walter Scott și Charles Dickens. În locul ceții, Londra era îmbibată de mireasma aerului marin și scăldată de razele mîngioase ale soarelui. În această atmosferă extrem de plăcută chiar și colosul de piatră al catedralei Sf. Paul părea strămutat acolo din Florența. O surpriză mi-au oferit și englezii, care s-au arătat a fi oameni veseli, simpli și îndatoritori, dovedind o punctualitate demnă de individ și o memorie ireproșabilă în îndeplinirea făgăduielor.

Totuși, ceața n-a dispărut din Londra. Într-o discuție pe această temă cu șoferul unui taxi, el mi-a spus:

— Dacă doriți să vedeți celebra noastră ceață, am să trec diseară pe la hotel, ca să vă duc pe malul Tamisei. De acolo o să puteți admira Parlamentul și Palatul Westminster, învăluite în ceață, într-o ceață purpurie ca și cărămida lustruită.

Am primit cu plăcere invitația și seara am coborît din taxi pe asfaltul umed al cheiului. Începuse fluxul și bărcile lungi nu mai zăceau răsturnate într-o rină pe fundul milos al fluviului, ci se legăneau pe apa involburată, laolaltă cu puzderia de lumini difuze ale Tamisei. În fața noastră se profila maestuoasă, învăluită într-un strat gros de piclă, clădirea de piatră a Parlamentului. La un moment dat, în timp ce admiram privești neobișnuite, au început să răsună puternic, spre a fi auzite parcă de tot Albionul bătăile orologului Big-Ben. De multe ori la hotel, mă trezeam în toiu nopții, dar nu aprindeam lumina să văd cît e ceasul, ci așteptam bătăile Big Ben-ului.

Mărturisesc că în cursul vizitei în insulele britanice am avut noroc. Anglia, încălzită de razele plăcute ale soarelui de octombrie, zîmbea parcă străinilor, surprinși de nuanțele dulci și pline de prospețime ale pășunilor și livezilor înverzite. Într-un părculeț din Londra am văzut un sinochin cu fructe coapte, iar la Stratford,

în grădina Annei Hataway, soția lui Shakespeare, aerul era încărcat de mireasma plăcută, nespus de delicată a unor flori necunoscute, probabil tropicale. Parfumul suav al grădinii, care doarme de secole, năvălise în odăile luminoase ale casei de lemn, contopindu-se cu izul mobilei vechi, demodate.

La înapoiere am trecut prin Oxford și am înnopțat în acest străvechi oraș universitar. Hotelul la care am poposit era liniștit, luminos și avea pereții tapisați cu covoare subțiri și multicolore. În holul confortabil un cămin încălzit cu electricitate încerca să izbută să biruie frigul pătrunzător al nopții. La o ceașcă de ceai ne-am amintit de numele birturilor străvechi, întâlnite în cale, care într-un anume fel ne-au plăcut pîrînd împrumutate din romanele lui Stevenson sau Walter Scott: „Ochi de ren”, „Cocoș gălăgios”, „Spumă de bere”. Ne-au plăcut, desigur, pentru că de mult nu mai întâlnisem asemenea nume demodate și blajine.

În birturile cu astfel de nume trebuie că e multă lumină, că miroase a levănțică, că ard lămpi cu gaz, că se perpelește în frigare carne de porc.

Cînd am ajuns la Oxford se însera. Colinele vălurite, cu pante dulci ale Angliei erau scăldate în lumina splendidă a asfințitului, un asfințit cum nu mai văzusem niciodată pînă atunci. Avea o culoare gălbuie, neobișnuit de palidă și de plăcută, fără nici un fel de nuanțe, pîrînd un imens vâl celest. Dacă comparația n-ar părea căutată, aș spune că asfințitul la Oxford are culoarea unei banane coapte. Prin vâl străbătea, ici-colo, lumina diafană a stelelor. Pe fondul acestui asfințit se desenau contururile unor stejari și ulmi înalți pînă la cer, semănînd cu o fantastică procesiune de copaci.

Zărite Angliei

par nespus de aeriene, de parcă ar fi desenate pe porțelan cu cel mai subțire penel și cu cea mai dulce culoare. Iar peste tot în păduri, pe cîmpii și de-a lungul șoselelor înfloresc măcieși și brusturi.

...De la Palatul Westminster pînă la orașelul Greenwich (pe unde trece primul

meridian) se circulă cu șalupa. De pe puntea ei poate fi urmărit cursul lin al Tamisei începînd din preajma Londrei pînă la docuri și de acolo pînă la splendidul și liniștitul Greenwich, unde tavernele se întind în șiruri pitorești, alternînd cu clădirile construite în stil clasic, în care sînt instalate celebrul observator, o școală navală, un muzeu naval și un spital.

Să stai pe terasa unui local suspendat deasupra Tamisei este, după părerea mea, una din cele mai interesante ocupații din lume. N-ai altceva de făcut decît să bei cafea, ceai tare, whisky sau coca-cola și să privești. Să privești, și prin fața ochilor și se perindă, ca pe o peliculă magică, un lanț neîntrerupt de transatlantice, corvete, vase de transportat cărbuni, lemn și petrol, remorchere și corăbii cu pinze și cu catarge atît de înalte, încît pot spinteca cu virfurile vîlului de nori care plutesc aproape de pămînt.

Mai tîrziu ne-am plîmbat și prin parcurile înverzite — de parcă n-ar fi fost octombrie, ci primăvara — din Greenwich. Porumbei blînzi și rotofei ni se așezau pe mină și ne priveau țîntă în ochi, așteptînd să le dăm grăunțe. Remorcherele harnice spintecau lin valurile, iar în casele vechi se auzea tic-tacul ritmic al ceasornicilor. Liniștea veacului trecut continua să domnească în celebrul Greenwich.

În Anglia am avut prilejul să stăm de vorbă cu oameni de diverse profesii și clase sociale, de la muncitorii constructori care asamblau o clădire imensă în fața hotelului nostru, pînă la ducele de Wellington, și de la editorul cumsecade și modest Collins pînă la simpaticul liftier Rogers, în vîrstă de unsprezece ani.

Înainte de a părăsi Anglia, la cererea companiei BBC am transmis prin radio cîteva cuvinte de rămas bun și am pomenit și despre Rogers. Faptul a stîrnit vie animație printre micuții liftieri din Saint-James-Street și Regent-Street, iar Rogers a găsit de cuviință ca, în cinstea evenimentului, să-și aranjeze părul rebel, drept care și-a turnat pe cap o sticlă întregă cu briantină. Ceea ce nu i-a ajutat de fel, părul continuînd să stea vîlvoi, dar el era fericit.

...Trenul direc

Londra-Paris a părăsit gara Victoria și capitala Angliei seara tîrziu. La Dove valurile agitate ale mării se spîrgeau de țărni. Vagoanele s-au rostogolit pe puntea inferioară a bacului și au fost fixate cu lanțuri și cabluri.

În cursul nopții trenul ne-a legănat tot timpul căci era furtună pe mare. Inspăimîntate, vagoanele trozneau din încheieturi, se zmuceau, scîrțiau, de parcă dintr-o clipă în alta ne-ar fi putut zvîrni peste bord, în valurile reci, ostile.

În toiu nopții, mi-a ciocănit în ușă un steward.

— Scuzați, sir — mi-a spus el politic — dar riscați să adormiți și să nu vedeți luminile Dunkerque-ului.

Mi-am dat seama că era o tradiție nou-născută după cel de al doilea război mondial, tradiție care cerea să privești luminile orașului unde s-a produs una dintre cele mai mari drame militare: arma engleză a fost încercuită de hitleriști zvîrlită în mare.

Am ieșit pe punte, dar am făcut numai decît un pas înapoi. Din beznă de smoală se desprindeau și pluteau în întîmpinarea vaporului munți uriași de cristal sclipite mi de lumini pulsînd neobosit. Către răsărit se îndreptau limbile imense ale unui incendiu alb, care pusese stăpînire pe tot orizontul.

Erau celebrele lumini ale Dunkerque-ului, care ardeau ca o torță vie, locul unde se produsese marea tragedie.

În jurul meu, pe punte, oamenii ședeau nemișcați și tăcuți cu privirea ațintită spre miile de lumini, flăcări veșnice pe mormintele celor dispăruți.

Mi-am arunc

o clipă privirea înapoi. Farurile din Canalul Minecii ardeau puternic, strălucînd lung vîlul gros de ceață, dincolo de care era așezată, ca în spatele unui deșert, Anglia.

Konstantin Paustovski

Nave, bere și specific național

„...Era vară, seara începuse să dea în pîrg, ovăzul înverzise iar finul fusese strîns în stoguri; pe o cîmpie colorată toată în verde se plimba agale, pe picioarele lui lungi și roșii, un cocostîrc... Îndărătul ogoarelor și luncilor se înălța o pădure deasă, care tînuia în inima ei lacuri adînci. Da, era frumos dincolo de hotarele orașului. Razele calde ale soarelui mîngiau vechiul conac, împrejmuț de șanțuri adînci pline ochi cu apă...”.

Cînd grupul de ziariști sovietici a coborît pe aeroportul Castrup din Copenhaga, totul era așa cum își imaginase odinioară într-o povestire a sa marele scriitor danez Hans Christian Andersen. Era și nu era așa.

Clădirea aeroportului Castrup a fost construită abia acum cinci ani. Călătorii se bucură de tot confortul, de aceea se arată mulțumiți. Dar am aflat că locuitorii de la periferia Copenhagai nu împărtășesc acest sentiment. Cînd decolează și aterizează zgomotoasele nave aeriene cu reacție, geamurile caselor din preajmă se cutremură...

În momentul de față problema zgomotosului Castrup este viu dezbătută în presa daneză. Se propune chiar ca aeroportul să fie mutat mai departe de capitală, căci se află la numai șase kilometri de centrul orașului. Dar deocamdată se poartă numai discuții...

Deși am vizitat doar trei din cele 85 de orașe ale țării am putut totuși remarca belșugul de monumente rare, în special castele străvechi, care în Danemarca sînt, se pare, o sumentenie.

Am vrut, însă, să vedem Danemarca truditoare de astăzi. De aceea am vizitat șantierul naval „Burmeister og Vein”. Se spune că, undeva, pe aproape, au acostat acum

un secol și jumătate navele lui Lazarev și Bellingshausen. În momentul de față, în aceste locuri se desfășoară o vie activitate.

Firma se bucură de faimă mondială. Douăzeci și nouă dintre cele mai mari șantiere navale din lume construiesc motoare Diesel după licențele firmei „Burmeister”.

Șantierul e celebru nu numai prin tehnica lui înaltă, ci și pentru că e un centru recunoscut al mișcării muncitorești. Danezii ne-au vorbit de multe ori despre activitatea politică desfășurată de muncitorii de pe șantier. În timpul vizitei noastre am avut posibilitatea să ne convingem de acest lucru...

Dar Danemarca nu înseamnă numai nave, slănină, unt și brînză. În această ordine de idei trebuie amintită și celebra bere daneză. Într-una din zile am vizitat cu mult interes cea mai mare fabrică de bere din țară, „Karlsberg”.

Este o întreprindere veche, care a luat ființă în 1847. Dar în momentul de față „Karlsberg” e o fabrică mare utilată cu tehnica cea mai modernă. Ea produce anual peste un milion de hectolitri de bere de diverse sorți:

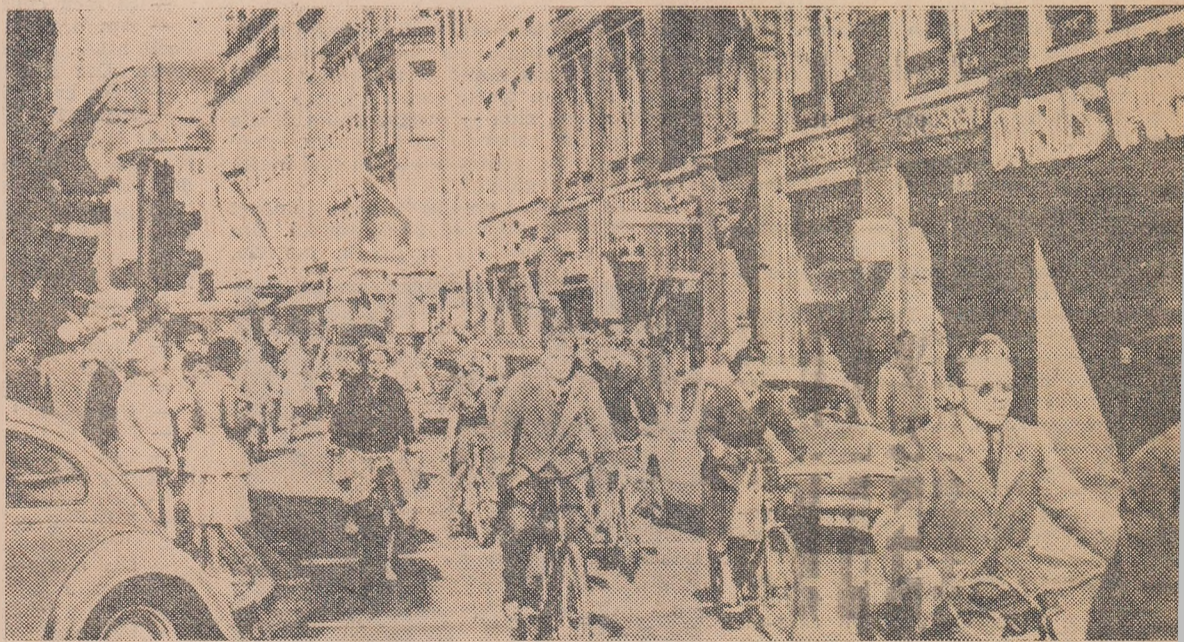
blondă „Bavaria”, veche „Karlsberg”, neagră „Pilsener”, etc.

N-avem de gînd, însă, să descriem aici tehnologia cesului de fabricație a berei cu atît mai mult cu cît, cum se spune, este un secret al firmei.

În 1876 proprietarii întreprinderii au adoptat hotărî să creeze, pe baza unei cote din beneficii, așa numitul „fond Karlsberg” pentru stimularea dezvoltării științifice, naturii, matematicii, filozofiei, istoriei, lingvisticii și telor.

Și, într-adevăr, datorită beneficiilor obținute prin zărea berei „Karlsberg” s-a realizat cîte ceva. La irirea în portul Copenhaga a fost dezvelită în 1913 cea mai frumoasă sirenă de bronz. A luat ființă un splendid muzeu de antică și modernă. A fost, de asemenea, refăcut și transformat în muzeu istoric național castelul Friederichsberg, fostă reședință regală. Danezii obișnuiesc să spun glumă: „Cu cît bem mai multă bere, cu atît mai mult dezvoltăm cultura noastră”.

B. Tamașin

Regina străzilor daneze: biciclete

1 - 31 DECEMBRIE

În magazinele cooperativelor de consum găsiți cadouri
frumuse și utile pentru cei dragi.

Cooperativa IGIENA

Sediul central : București
Str. Dr. Pasteur 60
telefon 15.91.02

Execută prin unitățile sale din întreg
cuprinsul orașului București, cu personal
de înaltă calificare profesională :

- Coafuri moderne pentru femei
- Cosmetică
- Vopsitul părului în toate nuanțele
- Ondulațiuni permanente naturale reci și în ulei
- Manicure
- Pedicure
- Șampon
- Frecții
- Masaje faciale
- Spălatul capului
- Tunsori moderne pentru bărbați

Saloane speciale de frizerie și coafură

CADOURI

Vă recomandăm:

CIORAPI DIN FIRE SINTETICE PENTRU FEMEI ȘI BĂRBAȚI
DRESURI PENTRU COPII ȘI FEMEI
CRĂVATE DIN MĂTASE NATURALĂ
BATICURI DIN MĂTASE NATURALĂ SAU RELON
PĂLĂRII „RODICA”, „MOHAIR”, „CORINA” PENTRU FEMEI
PĂLĂRII „ROLANTIN”, „VIDRA” PENTRU BĂRBAȚI

1 - 31 decembrie

LUNA CADOURILOR

Vă recomandăm:

STOFE FANTEZI PENTRU COSTUME
STOFE FANTEZI PENTRU PALTOANE
COSTUMAȘE DIN FINET PENTRU COPII
FUSTE DIN TERGAL
PANTALONI DE SCHI
GHETE SOLIFLEX PENTRU COPII
INCĂLĂMÎNTE KAMELHAAR

1 - 31 decembrie

CADOURI

Masca de frumusețe

TENOFIN
și NECTIN-
EMOLIENȚI
cremă cu lăptișor de matcă

TENOFIN
și CATIFELIN-
ASTRINGENȚI
cremă cu ulei de avocado

ALBALUX

MAȘINA DE SPĂLAT RUFEE

Spală, limpește și stoarce în 8-10 minute o cantitate de 2,5 kg rufe uscate cu un consum de energie electrică care costă 0,15 lei

Se poate cumpăra și cu plata în rate lunare

„În fiecare sticlă un izvor de sănătate!”

SLĂNIC · HEBE · MALNAS
CĂCIULATA · LIPOVA
VÎLCELE

Beti

APE MINERALE
NATURALE

se găsesc de vânzare

LA MAGAZINELE ALIMENTARE,
CENTRE DE CURĂ ȘI RĂCORITOARE

DIN ISTORIA UNITĂȚILOR DE MĂSURA

Sistemul unităților de măsură a fost inventat de chaldeeni în urmă cu 5000 de ani. Ingeniozitatea lui, care poate fi comparată doar cu o altă genială invenție a strămoșilor noștri, roata, stă în consecvența relațiilor dintre unitățile de măsură de diferite mărimi.

Pornind de la principiul că la baza măsurilor trebuie să stea unitatea de lungime, vechii chaldeeni au stabilit că unitatea de suprafață reprezintă un pătrat a cărui latură e egală cu unitatea de lungime, că unitatea de volum e un cub cu muchia egală cu unitatea de lungime, că unitatea de greutate este egală cu greutatea apei care umple un cub ș.a.m.d. De-a lungul mileniilor au apărut însă sisteme noi

Piciorul, ca unitate de măsură, reprezintă lungimea tălpii unui bărbat. Cum să stabilești, însă, această lungime, de vreme ce dimensiunile picioarelor sînt diferite? În secolul XVI în Germania s-a procedat în felul următor: într-o duminică au fost măsurate tălpile primilor 16 bărbați care ieșeau din biserică, suma lor a fost împărțită la 16, media astfel obținută fiind considerată o unitate de lungime „corectă și legală”.

Definiția toise-ului, veche unitate de lungime din Franța, suna astfel: „măsură cu mărimi variabile în funcție de locul unde e folosită”.

Unitatea de lungime a tibetanzilor a fost o ceașcă de ceai. Un om ținînd în mînă o ceașcă de apă clocotită alerga pînă cînd temperatura lichidului scădea într-atît încît să poată fi băut. Distanța străbătută de alergător servea la măsurătoare.

Și, în sfîrșit, o controversă care a intrat dacă nu în istoria propriu-zisă a unităților de măsură, cel puțin în istoria lor romanțată. Cînd s-a propus ca unitatea de măsură a frecvenței să poarte numele fizicianului Hertz, omul de știință Nernst, care s-a declarat nu o dată împotriva unităților noi, a protestat: „Și eu pot să propun o unitate nouă. Una care are la bază viteza de scurgere a lichidelor — un litru pe secundă. S-o botezăm falstaff, în cinstea eroului shakespearian care îngurgita cu această viteză băuturile spirtoase”.

iar cele vechi au suferit modificări. Și, după cum aflăm din revista „Znanie-Sila”, în stabilirea unora din ele oamenii au dat dovadă de multă inventivitate, chiar atunci cînd criteriul de alegere n-a avut nimic comun cu logica. Cîteva exemple:

Yardul englezesc corespunde distanței dintre... virful nasului lui Henry I, rege al Angliei, și extremitatea degetului arătător al aceleiași ilustre persoane.

Palton din jesătură flaușată și guler de vulpe albastră

CAPRICIILE LUI MORFEU

La 27 ianuarie 1947 Patricia McGuire a fost înștiințată că logodnicul ei a suferit un accident mortal pe cîmpul de instrucție. Patricia citit scrisoarea de mai multe ori apoi a cerut o ceașcă de cafea. Mîrziu stăpîna ei avea să relateze fata ei de serviciu a stat o vreme privind aștinte în gol, căscînd o cînd în cînd. În cele din urmă s-a dus în camera ei și s-a culcat. Vînzînd că după trei zile și trei nopți de somn neîntrerupt Patricia nu trezește stăpîna ei a chemat medicul. Dar toate încercările au dădus greș. Patricia continua să doarmă.

De atunci au trecut 17 ani. Patricia, azi în vîrstă de 36 de ani, doarme într-o clinică din Chicago. Zi noapte la căpătîiul ei veghează medici specialiști. Va dormi ea oare mai mult decît norvegiana August Langhard, al cărei somn letargic durat 22 de ani?

Originară dintr-o familie de pescari, Augusta a dat naștere, în 1911 unei fetițe. Pînă atunci viața ei decurs în modul cel mai obișnuit. La 6 ore și 28 de minute după naștere tînăra mamă a așpit pentru a apoi să se cufunde într-un somn adînc. În timpul somnului August a reacționat automat la tot ce se petrecea în jurul ei. Cînd i se întindea mîna Augusta și-o întindea pe ea; cînd i se aducea mîncarea, deschidea gura. Nu reacționa la senzațiile dureroase. Era în stare să înghită alimente fierbinți fără să simtă că se frige.

Obloanele odăii în care dormea Augusta nu se deschideau niciodată. Din cînd în cînd în căsuța de pescari veneau medici de la clinică universitară din Oslo pentru a controla cum funcționează inima adormitei și a-i prescrie regimul alimentar. Pulsul Augustei era întotdeauna normal.

Între timp fetița, născută înainte de somnul letargic, crescuse și se petrecea timpul îngrijindu-și mama. Și pe cînd toți în jur îmbătrîneau adormita arăta ca în acea zi a anului 1919 cînd a adormit pentru a se trezi peste 22 de ani. La 23 noiembrie 1941 Augusta se adresă soțului ei:

— Vai, Frederic, cred că e tîrziu I-o fi foame copilului. Dă-mi-l!

Apoi se dădu jos din pat, privindu-mirată spre bătrînul cărunt „necunoscut” care se așeză lângă ea. Ia această necunoscută — fiica ei — a răta mai în vîrstă decît ea.

A urmat un fenomen nu mai puțin ciudat. Augusta a început să îmbătrînească rapid. Părea că natura își reclamă drepturile la care renunțase vreme atît de îndelungată într-un singur an ea a îmbătrîni ca alții în douăzeci de ani. Femeie care se trezise, după un somn de 22 de ani, tînăra și înfloritoare s-a transformat brusc într-o bătrînișubredă.

(Din „Selskita Jizni”)

OGLINDA

CU SURPRIZE

În vestibulul Teatrului de dramă din Harkov se află două oglinzi mari. E de ajuns să te privești cîteva secunde pentru ca imaginea să dispară și pe suprafața lucioasă a oglinzii să se ivească reclame sau informații cu privire la piesă și la actori. După alte cîteva secunde oglinda își reia obișnuitul rol de oglindă.

„Sculptură” cosmetică

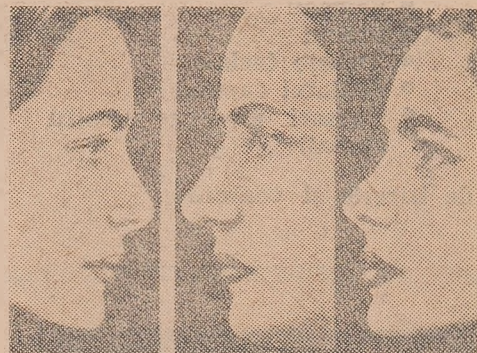
„Asesorul de colegiu Kovaliov se trezi destul de dimineață și făcu din buze: „br...” Așa făcea el totdeauna cînd se trezea din somn, fără să știe singur de ce. Se întinse și porunci să i se dea oglinda cea mică de pe masă. Voia să-și vadă coșul ieșit ieri pe nas; dar, spre marea lui uimire, în locul nasului văzu o suprafață cu totul netedă. Speriat, porunci să i se aducă apă, apoi își șterse ochii cu șervețul; într-adevăr, nasul nu mai era! Începu să se pipăie, ca să-și dea seama dacă nu cumva mai doarme; nu, pe cît se pare, nu dormea. Sări din pat, cutremurîndu-se: nasul nu era! Porunci să i se aducă hainele și fugi glonț la șeful poliției...”

Citînd aceste cuvinte ale lui Gogol zîmbim și-l compătimim pe bietul asesor. Căci nasul e mai mult decît o simplă călăuză în lumea mirosurilor. Această excrescență plasată în mijlocul obrazului nostru joacă un rol foarte important în înfățișarea și expresia feței. Am putea spune chiar că forma nasului — ca un cioc de vultur sau ca un cartof — caracterizează omul. Nu întîmplător încă Albrecht Dürer, în a sa monografie a proporțiilor geometrice ale corpului omenesc, a insistat asupra esteticii obrazului și nasului. Din păcate nu întotdeauna nasul își înfrumusețează stăpînul; și totuși sînt puțini cei care renunță la el de bunăvoie. Ce-i

chirurgul mîncenez Joseph a executat primele operații de rinoplastie prin orificiile nazale, pielea nasului rămînd deci fără urme de cusături.

Ce se poate spune despre tehnica actuală a rinoplastiei? Am adresat această întrebare lui M. G. Ananiev, directorul Institutului de cercetări în aparatul chirurgical experimental.

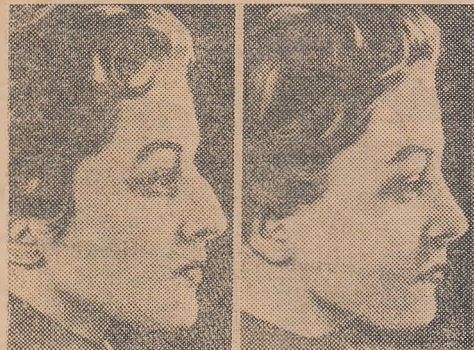
— În zilele noastre tehnica chirurgicală e atît de evoluată încît restaurarea sau repararea nasului nu cere din partea cosmetologului o măiestrie deosebită, — ne-a răspuns M. G. Ananiev. — Există zece de procedee de rinoplastie cosmetică și toate exclud senzațiile dureroase sau cicatricile. Chiar atunci cînd inciziile exterioare sînt necesare ele sînt aproape invizibile, fiind făcute în culele naturale ale pielii. De regulă, însă, operațiile sînt efectuate cu ajutorul unor instrumente introduse prin nări. Așa se îndepărtează, de pildă, un cartilaj proeminent sau se îndreaptă un nas convex. Alteori, pentru a subția un nas turtit, se introduce o „carcasă” artificială formată din cartilajiu fărîmitat care se infiltrează în nas cu seringă. În ultimul timp locul cartilajului

Cele trei fotografii înfățișează aceeași persoană: înainte de operație (2), după două luni (3) și după patru ani de la operație (1)

I-a luat masa plastică lichidă care apoi se solidifică. Pe nas se aplică gips de forma dorită, care se scoate după opt zile și... metamorfoza e gata.

L. Bobrov

Transformarea unui nas „roman” într-un nas „grecesc”

de făcut, însă, dacă dintr-o întîmplare sau alta omul rămîne fără nas? Sau dacă forma lui a devenit nesuferită posesorului? Soluția o dă rinoplastia.

Chirurgia plastică a nasului e cunoscută din vremuri străvechi și s-a născut din obiceiul barbar de a tăia nasul criminalilor, obicei practicat, în unele țări, pînă în secolul XVIII. În secolul XV chirurgii sicilieni din familia Branca erau renumiți pentru virtuozitatea cu care „restaurau” nasurile. La sfîrșitul secolului XIX

VARIA

Cînd dansează Esambaev...

Se spune că de emoție poate să-ți piară graiul. Se cunosc, însă, și reacții inverse. În timpul unui spectacol dat de renumitul dansator Mahmud Esambaev, în sală se auzi, deodată, un strigăt: „Mahmud! Vorbesc!” Strigase un tînăr care pierduse darul vorbirii în urma unei boli și care, impresionat de virtuozitatea și pasiunea cu care Esambaev a interpretat dansul bra-

zilian „Macumba”, și-a recăpătat graiul.

Pinguinii se vor întoarce?

În primele zile ale lui noiembrie, patruzeci de pinguini au fost transportați cu avionul de la stațiunea sovietică Mirnii la cea americană Mac Murdoe. Biologii au observat că pinguinii, ca și porumbeii „poștași”, au tendința de a se întoarce acasă de oriunde s-ar afla. Pentru a

verifica experimental această presupunere, biologii americani, de comun acord cu oamenii de știință sovietici de la baza Mirnii, au ales patruzeci de pinguini originari din partea locului și i-au „exilat” pe fîrmlul mării Ross, la o depărtare de mii de kilometri. Pinguinii au primit „pașapoarte” — binecunoscutele inele cu care se marchează păsările. Rezultatul experienței va fi cunoscut anul viitor. Vor străbate oare pinguinii cele cîteva mii de kilometri pentru a se întoarce acasă?